

2016-06-16

Tid   Torsdag den 16 juni 2016, kl. 19:00

Plats   Konferensrummet, Xenter Botkyrka, Utbildningsvägen 3 i Tumba

Ärenden

Justering

- 1   Lägesrapport BASUN-projektet
- 2   Redovisning av uppdrag – Feriepraktik i det privata näringslivet
- 3   Yttrande över remiss – Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)
- 4   Resultatuppföljning Jobbcenter Botkyrka
- 5   Försäljning av tryckpressar Xenter Botkyrka
- 6   Anmälningssärenden
- 7   Delegationsbeslut

Gruppmötena börjar kl. 18:30

- Majoriteten sitter i Konferensrummet
- Oppositionen sitter i Styrelserummet

Anmäl eventuellt förhinder till Emma Jacobsson på telefon 08-530 615 23 eller emma.jacobsson1@botkyrka.se.

Välkommen!

Marcus Ekman (S)
Ordförande

Emma Jacobsson
Nämndsekreterare

Lägesrapport BASUN-projektet

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Redovisning av uppdrag – Feriepraktik i det privata näringslivet (AVUX/2015:130)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av utredningsuppdraget.

Sammanfattning

Det finns två möjligheter, som vi ser det, för att ytterligare involvera det privata näringslivet i Botkyrka kommuns feriepraktiksatsning. Det ena är att vi ingår överenskommelser med arbetsmarknadens parter, där företagen åtar sig att ta emot feriepraktikanter. Det andra är att vi inom ramen för andra upphandlingar ställer som krav att företagen även ska ta emot feriepraktikanter.

Om vi väljer att ingå överenskommelser med parter på arbetsmarknaden så ska samma villkor gälla för varje enskild överenskommelse. Detta för att förfarandet ska vara förenligt med den kommunala likställighetsprincipen. Vid ett eventuellt samarbete med det privata näringslivet så föreslår vi bland annat att följande villkor ska gälla:

- Botkyrka kommun ingår anställningsavtal med feriepraktikanten och har det yttersta arbetsgivaransvaret för feriepraktikanten
- Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten får en avtalsenlig lön i enlighet med kommunens kollektivavtal
- Företaget ansvar för handledning av feriepraktikanten
- Företaget ansvarar för att det finns meningsfulla praktikuppgifter för feriepraktikanten
- Feriepraktiken pågår under en period om tre veckor (sex timmar per dag)
- Feriepraktikanten ska inte ersätta ordinarie anställningar som exempelvis sommarjobb eller semestervikariat

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-03-22.

Referens
Emma Jacobsson

Mottagare
Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Redovisning av uppdrag – Feriepraktik i det privata näringslivet

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av utredningsuppdraget.

Sammanfattning

Det finns två möjligheter, som vi ser det, för att ytterligare involvera det privata näringslivet i Botkyrka kommuns feriepraktiksatsning. Det ena är att vi ingår överenskommelser med arbetsmarknadens parter, där företagen åtar sig att ta emot feriepraktikanter. Det andra är att vi inom ramen för andra upphandlingar ställer som krav att företagen även ska ta emot feriepraktikanter.

Om vi väljer att ingå överenskommelser med parter på arbetsmarknaden så ska samma villkor gälla för varje enskild överenskommelse. Detta för att förfarandet ska vara förenligt med den kommunala likställighetsprincipen. Vid ett eventuellt samarbete med det privata näringslivet så föreslår vi bland annat att följande villkor ska gälla:

- Botkyrka kommun ingår anställningsavtal med feriepraktikanten och har det yttersta arbetsgivaransvaret för feriepraktikanten
- Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten får en avtalsenlig lön i enlighet med kommunens kollektivavtal
- Företaget ansvar för handledning av feriepraktikanten
- Företaget ansvarar för att det finns meningsfulla praktikuppgifter för feriepraktikanten
- Feriepraktiken pågår under en period om tre veckor (sex timmar per dag)
- Feriepraktikanten ska inte ersätta ordinarie anställningar som exempelvis sommarjobb eller semestervikariat

Ärendet

2015-12-10 tillstyrkte arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ett förslag om en ny utformning av feriepraktik i Botkyrka kommun och över-

2016-03-22

Dnr AVUX/2015:130

lämnande det till kommunstyrelsen för beslut. I samband med detta så beslutade även nämnden att ge förvaltningen i uppdrag att utreda hur det privata näringslivet skulle kunna involveras ytterligare i kommunens feriepraktiksatsning.¹

Syftet med utredningen är att kunna öka det totala antalet feriepraktikplatser med bibehållen kvalitet. Utredningen ska även beskriva hur företag i på förhand fastställda villkor kan ansluta sig till kommunens feriepraktiksatsning.

Involvera det privata näringslivet i kommunens feriepraktiksatsning

En första fråga att ta ställning till är om det är förenligt med gällande rätt att involvera det privata näringslivet i kommunens feriepraktiksatsning. De lagar som blir aktuella i detta fall är kommunallagen (1991:900) samt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Kommunal verksamhet av allmänt intresse

För att en kommun ska kunna bedriva viss verksamhet, så måste verksamheten vara av allmänt intresse.²

Det borde vara av allmänt intresse att kommunens ungdomar erbjuds möjlighet att få arbetslivserfarenhet genom feriepraktik. Feriepraktik stärker deras möjligheter för ett framtida inträde på arbetsmarknaden, ekonomisk egenmakt och att vara delaktiga i samhällsutvecklingen. Detta gäller oavsett vart feriepraktiken är placerad – i det privata näringslivet eller i kommunala förvaltningar eller bolag.

Upphandling

Vid anskaffning av varor eller tjänster måste vi som kommun följa upphandlingsreglerna. Detta för att på bästa sätt hushålla med skattemedlen och tillvarata konkurrensen på marknaden.

Kommunen kan inom ramen för andra upphandlingar ställa krav på leverantören att denne även ska åta sig att emot feriepraktikanter. Det vill säga, att vi tillämpar sociala klausuler vid upphandling. Detta gör vi redan idag, exempelvis vid upphandling av markskötsel.

Vi ser inte att feriepraktikplatser i sig kan vara föremål för upphandling. Dels är det svårt att identifiera vilken tjänst det är som ska upphandlas och att göra en kravställning för det, dels så rör det sig om ett fåtal platser och

---

¹ Se AVUX/2015:107.

² Se 2 kap. 1 § kommunallagen.

2016-03-22

Dnr AVUX/2015:130

mycket låga kostnader.³ Det är bättre att kommunen kommer överens med parterna på arbetsmarknaden om placering av feriepraktikanter.

Om kommunen ingår överenskommelser med marknadens parter ska den kommunala likställighetsprincipen beaktas. Likställighetsprincipen innebär att kommuner ska behandla sina kommunmedlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annat.⁴

I aktuellt fall innebär detta att vi måste ta hänsyn till två aspekter – dels ska de ungdomar som söker feriepraktik i kommunen och som uppfyller kriterierna för detta behandlas lika, dels ska företag i kommunen behandlas lika. Genom att upprätta samma villkor i de överenskommelser som vi ingår med marknadens parter borde detta uppfyllas. På så sätt så behandlas alla företag lika genom att lika villkor gäller för alla företag. Även feriepraktikanterna behandlas lika genom att praktiken är utformad på samma sätt vad gäller till exempel arbetstid och lön, oavsett om feriepraktikanten är placerad i det privata näringslivet eller i kommunala förvaltningar eller bolag.

Villkor för samarbete mellan kommunen och det privata näringslivet

Vi har arbetat fram ett förslag på villkor som bör gälla vid ett eventuellt samarbete mellan Botkyrka kommun och det privata näringslivet kring feriepraktik. Se även bilaga. Det privata näringslivet kallas nedan för "företaget".

Arbetsgivaransvar

Botkyrka kommun ingår anställningsavtal med feriepraktikanten och har det yttersta arbetsgivaransvaret för feriepraktikanten.

Administration

Botkyrka kommun ansvarar för all administration kring anställningen av feriepraktikanten.

Företaget ansvarar för att lämna in tidrapport för feriepraktikanten till kommunen.

---

³ 2015 så var det 15 ungdomar som gjorde feriepraktik i det lokala, privata näringslivet (fördelat på sex olika företag). 2014 feriepraktiserade ingen ungdom i det lokala, privata näringslivet. Feriepraktikanterna ersätts idag med 61,50 kronor per timme (inklusive semesterersättning). Det blir totalt 5 535 kronor per feriepraktikant under en treveckorsperiod (sociala avgifter är inte inräknade).

⁴ Se 2 kap. 2 § kommunallagen. Bestämmelsen förutsätter att medlemmarna befinner sig i en likvärdig situation. En medlem i en kommun kan vara antingen en fysisk eller en juridisk person.

2016-03-22

Dnr AVUX/2015:130

Feriepraktikantens lön

Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten får en avtalsenlig lön i enlighet med kommunens kollektivavtal. Idag ersätts feriepraktikanter med 61,50 kronor per timme, inklusive semesterersättning.

Feriepraktikens omfattning

Feriepraktiken pågår under en period om tre veckor (sex timmar per dag) och är att jämställa med praktisk arbetslivsorientering (prao) eller arbetsplatsförlagd utbildning (APU). Feriepraktikanten ska *inte* ersätta ordinarie anställningar som exempelvis sommarjobb eller semestervikariat.

Feriepraktikuppgifter

Företaget ansvarar för att det finns meningsfulla praktikuppgifter för feriepraktikanten.

Handledning

Företaget ansvarar för handledning av feriepraktikanten. Detta innebär ett ansvar att se till att handledaren har tillräckliga kunskaper för sitt uppdrag samt tillräckligt med tid för att utföra det.

Arbetsmiljö

Botkyrka kommun har i egenskap av arbetsgivare för feriepraktikanten, ett arbetsmiljöansvar (samordningsansvar).

Företaget ansvarar för att feriepraktikanten har en säker arbetsmiljö som uppfyller tillämpliga lagar och föreskrifter på arbetsplatsen. Företaget har även ett ansvar att, så snart företaget får kännedom om det, rapportera eventuella tillbud eller olyckor som berör feriepraktikanten till Botkyrka kommun och Arbetsmiljöverket.

Arbetskläder och skyddsutrustning

Företaget ansvarar för att tillhandahålla arbetskläder, skyddsutrustning och annan utrustning som behövs för att feriepraktikanten ska kunna utföra sina praktikuppgifter.

Försäkringar

Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten är olycksfalls- och ansvarsförsäkrad genom anställningsavtalet med kommunen.

Kostnader

Botkyrka kommun står för hela kostnaden av feriepraktikantens lön inklusive sociala avgifter och semesterersättning.

2016-03-22

Dnr AVUX/2015:130

Företaget står för kostnader för handledning av feriepraktikanten samt utrustning som feriepraktikanten behöver för att kunna utföra sina praktikuppgifter, exempelvis arbetskläder.

Ärendet har beretts tillsammans med kommunens upphandlingsenhet.

Bilaga

Förslag till överenskommelse om placering av feriepraktikanter

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Nina Angermund Carlsson
Utvecklingschef

Förslag till överenskommelse om placering av feriepraktikanter

Mellan nedan angivna parter har följande överenskommelse upprättats:

Organisation: Botkyrka kommun
Adress: Munkhättevägen 45, 147 85 Tumba
Organisationsnummer: 212000-2882

Nedan kallad ”Botkyrka kommun”.

Organisation: xx
Adress: xx
Organisationsnummer: xx

Nedan kallad ”Företaget”.

Överenskommelsens art och omfattning

Denna överenskommelse beskriver samarbetet kring genomförandet av feriepraktik för ungdomar 16-18 år som är folkbokförda i Botkyrka kommun, där Botkyrka kommun ingår anställningsavtal med feriepraktikanten och feriepraktikanten därefter placeras hos företaget.

Feriepraktikanten erbjuds feriepraktik under tre veckor (sex timmar per dag) hos företaget. Genom detta får feriepraktikanten möjlighet att skaffa sig erfarenheter, meriter och referenser, och företaget får möjlighet att locka blivande arbetskraft till sig genom att skapa intresse för yrket.

Företaget åtar sig att ta emot xx feriepraktikanter under period xx.

Feriepraktikantens uppgifter

Feriepraktiken är att jämställa med praktisk arbetslivsorientering (prao) eller arbetsplatsförlagd utbildning (APU). Feriepraktikanten ska inte ersätta ordinarie anställningar som exempelvis sommarjobb eller semestervikariat.

I anställningsavtalet mellan Botkyrka kommun och feriepraktikanten ska det tydligt framgå vilka praktikuppgifter som erbjuds hos företaget.

2016-05-06

Dnr AVUX/2015:130

Åtaganden enligt överenskommelsen

Botkyrka kommun åtar sig att ansvara för följande:

- Botkyrka kommun ansvarar för all administration kring anställningen av feriepraktikanten.
- Botkyrka kommun ingår anställningsavtal med feriepraktikanten och har det yttersta arbetsgivaransvaret för feriepraktikanten.
- Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten får en avtalsenlig lön i enlighet med kommunens kollektivavtal.
- Botkyrka kommun ansvarar för att feriepraktikanten har en olycksfalls- och ansvarsförsäkring genom kommunen.
- Botkyrka kommun står för hela kostnaden av feriepraktikantens lön inklusive sociala avgifter och semesterersättning.
- Botkyrka kommun har arbetsmiljöansvar (samordningsansvar) för feriepraktikanten.

Företaget åtar sig att ansvara för följande:

- Företaget ansvarar för att det finns meningsfulla praktikuppgifter för feriepraktikanten.
- Företaget ansvar för handledning av feriepraktikanten.
- Företaget ansvarar för att handledaren har tillräckliga kunskaper för sitt uppdrag och tillräckligt med tid för att utföra det.
- Företaget ansvarar för att feriepraktikanten har en säker arbetsmiljö som uppfyller tillämpliga lagar och föreskrifter på arbetsplatsen.
- Företaget ansvarar för att, så snart företaget får kännedom om det, rapportera eventuella tillbud eller olyckor som berör feriepraktikanten till Botkyrka kommun och Arbetsmiljöverket.
- Företaget ansvarar för att tillhandahålla arbetskläder, skyddsutrustning och annan utrustning som är nödvändig för att feriepraktikanten ska kunna utföra sina praktikuppgifter.
- Företaget ansvarar för att lämna in tidrapport för feriepraktikanten till Botkyrka kommun.

Kostnader

Botkyrka kommun står för hela kostnaden av feriepraktikantens lön inklusive sociala avgifter. Feriepraktikanten ersätts under feriepraktikperioden med 61,50 kronor per timme inklusive semesterersättning.

Företaget står för kostnader för handledning av feriepraktikanten samt utrustning som feriepraktikanten behöver för att kunna utföra sina praktikuppgifter, exempelvis arbetskläder.

2016-05-06

Dnr AVUX/2015:130

Olycksfalls- och ansvarsförsäkring

Feriepraktikanten är olycksfalls- och ansvarsförsäkrad genom anställningsavtalet med Botkyrka kommun.

Botkyrka kommun har avtal med försäkringsbolaget Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF). Information om försäkringens villkor finns på försäkringsbolagets hemsida www.sthlmregforsakring.se

Överlåtelse och vidareuthyrning

Åtaganden enligt denna överenskommelse får inte överlätas på annan fysisk eller juridisk person.

Företaget får inte vidareuthyra feriepraktikanten. Feriepraktikantens placering ska vara på företaget.

Denna överenskommelse har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna har tagit var sitt.

Botkyrka den _____

Botkyrka den _____

_____

_____

Yttrande över remiss – Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13), KS/2016:314

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar yttrandet den 16 juni 2016 till Kulturdepartementet som Botkyrka kommuns svar på remiss ”Betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)”.

Sammanfattning

Vi är generellt positiva till förslagen i betänkandet och anser att utredaren ger förslag och rekommendationer i positiv riktning på olika åtgärder som sammantaget kan stärka samverkan mellan offentlig sektor och civila samhället.

Utredaren har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit det civila samhället och belyst de utmaningar som råder kring relationen mellan offentlig sektor och civila samhället.

I yttrandet lämnar vi synpunkter på några av utredningens förslag och bedömningar.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-05-26.

Referens
Frida Mörtlund

Mottagare
Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Yttrande över remiss – Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13), KS/2016:314

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar yttrandet den 16 juni 2016 till Kulturdepartementet som Botkyrka kommuns svar på remiss ”Betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)”.

Sammanfattning

Vi är generellt positiva till förslagen i betänkandet och anser att utredaren ger förslag och rekommendationer i positiv riktning på olika åtgärder som sammantaget kan stärka samverkan mellan offentlig sektor och civila samhället.

Utredaren har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit det civila samhället och belyst de utmaningar som råder kring relationen mellan offentlig sektor och civila samhället.

I yttrandet lämnar vi synpunkter på några av utredningens förslag och bedömningar.

Ärendet

2014 tillkallade regeringen en särskilt utredning med uppgift att undersöka möjligheterna att på olika sätt underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva sin verksamhet, att utvecklas och att därigenom bidra till demokrati, välfärd, folkhälsa, gemenskap och social sammanhållning.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har utarbetat ett förslag på yttrande i samråd med kultur- och fritidsförvaltningen. Samråd har även skett med *Plattformen för idéburna organisationer* i kommunen.

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Nina Angemund-Carlsson
Utvecklingschef

2016-05-26

Dnr AVUX/2016:43

Bilaga

Yttrande över remiss – Palett för stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Expedieras till

Yttrandet och protokollet expedieras till Kulturdepartementet och
Kommunledningsförvaltningen

Mottagare
Kulturdepartement

Yttrande över remiss – Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13), Ku2016/00504/D

Sammanfattning

Botkyrka kommun har tagit del av betänkandet *Palett för ett stärkt civilsamhälle* (SOU 2016:13).

Vi är generellt positiva till och tillstyrker förslagen i betänkandet. Vi anser att utredaren ger förslag och rekommendationer i positiv riktning på olika åtgärder som sammantaget kan stärka samverkan mellan offentlig sektor och civila samhället.

Utredaren har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit det civila samhället och belyst de utmaningar som råder kring relationen mellan offentlig sektor och civilsamhället.

Vi lämnar nedan synpunkter på några av utredningens förslag och bedömningar.

4 Förslag för att värna och stärka det civila samhällets roll i demokratin och samhället

4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

Vi instämmer i förslaget om årlig rapportering för statliga myndigheter till regeringen. Det kan vara en betydelsefull väg för små och medelstora myndigheter. Vi menar dock att den återrapporteringen kan bli alltför central och generell för båda sidor. Myndigheter som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan med flera bör på sin regionala eller lokala nivå även kunna återrapportera till samverkansorgan som kommunförbund och samordningsförbund där sådana finns. På så sätt skulle ett tydligare nätverk mellan kommun, stat och civila samhällets organisationer synliggöras och stärkas.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Vi tillstyrker och välkomnar förslaget om att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor får i uppdrag att arbeta med kompetenshöjande insatser gentemot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som

2016-06-16

Dnr AVUX/2016:43

rör civilsamhället. Brist i kunskap om civilsamhället påverkar arbetet både inom kommunen samt mellan kommun och statliga myndigheter. Resultatet av kunskapsbrist kan även innebära en negativ påverkan för likabehandling och jämställdhet.

4.2.2 Ändrade organisationsformer kan minska det offentliga vilja att lyssna till det civila samhällets organisationer

Vi stödjer utredarens bedömning av att en ökad individualisering i civilsamhället skapar nya förutsättningar och att vi behöver värna organisationernas roll i demokratin när nya sätt tillämpas för att samla in medborgarnas synpunkter.

Vi ser behov av ökad kunskap och förståelse för att föreningslivets demokratiska processer tar tid på samma sätt som det offentliga demokratiska processer gör. Det perspektivet är viktigt exempelvis vid dialogprocesser. Det civila samhällets företrädare ska kunna ha utrymme för att bedriva ett förankringsarbete och kunna agera som företrädare.

4.2.3 Skolans kompensatoriska roll

Vi stödjer utredarens bedömning om att skolan bör få en tydligare roll i att öka ungas kunskap om civilsamhället i stort och möjliggöra ingångar till föreningslivet.

4.2.4 Risken att en prioritering av utförarrollen påverkar röstbärrullen negativt

Vi stödjer utredarens bedömning att organisationsbidrag bör fortsatt vara ett prioriterat sätt för offentliga aktörer att ge ekonomiska förutsättningar för civilsamhällets röstbärrull. Vi menar dock att en ökad individualisering i civilsamhället skapar nya förutsättningar för hur en organisation kan se ut och ställer krav på kommunen att definiera villkoren för ”nya” sammansättningar, framförallt när det gäller finansiellt stöd. Detta är ett arbete som kommunerna kan behöva stöd ifrån nationell nivå, till exempel Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor..

4.3.2 Mångfald inom organisationerna

Vi välkomnar uppdragen till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor kring att utreda vad som hindrar underrepresenterade grupper delta i det civila samhällets organisationer samt att fördela bidrag till satsningar inom det civila samhällets organisationer för att undanröja interna hinder för ökad mångfald.

5 Förslag för att underlätta civilsamhällets verksamhet

5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället

Vi tillstyrker förslaget om tillägget i bestämmelsen i myndighetsförordningen kring myndigheters skyldighet att samverka med det civila samhällets

2016-06-16

Dnr AVUX/2016:43

organisationer. Vi tillstyrker även förslaget kring att vid rekrytering av myndighetschefer överväga behov av kunskap om och erfarenhet från det civila samhället. Detta skulle även kunna ges som ett rådgivande medskick till kommunernas rekrytering av chefer.

5.1.4 Svårighet att finansiera verksamhet

Vi tillstyrker förslaget om översyn för att möjliggöra långsiktigt stöd från Allmänna Arvsfonden. Det skapar inte bara möjligheter för civilsamhällets organisationer utan även för kommunen som samverkande part.

5.2.6 Socialförsäkringen

Vi gör samma bedömning som utredningen gällande att det utrymme som socialförsäkringsbalken ger för personer med sjukersättning, aktivitetsersättning eller sjukpenning att delta i en ideell verksamhet, utan att rätten till ersättning påverkas, bör tas tillvara. Kunskapen om regelverket bör också förstärkas hos Försäkringskassan. Detta är ett av flera hinder för underrepresenterade grupper som måste undanröjas och vi vill understryka vikten av en tydligare styrning/tolkning av socialförsäkringsbalken måste ske så att Försäkringskassan gör likvärdiga bedömningar till förmån för den enskildes möjlighet att delta i civilsamhället.

5.2.7 Civilsamhällets deltagande i mottagande av asylsökande

Vi vill ändra bör-formuleringen till en ska-formulering gällande behovet att regeringen överväger åtgärder som underlättar för det civila samhällets organisationer att långsiktigt bidra till verksamheter som gör tiden i väntan på beslut om uppehållstillstånd meningsfull och förbättrar möjligheten till en snabbare etablering i samhället, till exempel svenskundervisning och sociala mötesplatser.

5.3.2. Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

Vi tillstyrker förslaget om att det bör övervägas vilka förenklingar av rutiner och krav i samband med ansökningar om och redovisningar av kommunala bidrag som är möjliga.

6 Förslag för att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling

6.2.1 Möjligheter att inom upphandlingsregelverket underlätta för civilsamhällets organisationer

Vi tillstyrker förslaget.

6.4 Idéburet offentligt partnerskap

Vi delar analysen kring idéburet offentligt partnerskap och särskilt delen kring hur kommunernas behov av styrning och uppföljning kan försvåra för idéburet offentligt partnerskap som samarbetsform. Vi ser även en problematik kring kortsiktiga idéburna offentliga partnerskap som försvårar för ci-

2016-06-16

Dnr AVUX/2016:43

vilsamhällets organisationer att planera långsiktigt för arbetet, vilket i slutändan försämrar kvaliteten i verksamheten.

7 Förslag om administrativt stöd

7.6.5 Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd

Vi delar utredningens bedömning. Vi håller med om att kommunerna behöver utveckla ett bättre system för att lotsa in idéer och initiativ från det civila samhället på ett enhetligt sätt. Det gäller initiativ både ifrån etablerade föreningar eller mer löst sammansatta nätverk, men också oberoende av föreningstyp (idrott/ röstbärare/ kultur/social verksamhet). "En väg in" för civilsamhället i kommunorganisationen. Botkyrka kommun undersöker nu möjligheter för att utveckla en sådan lotsmodell.

Kulturdepartementet

Enheten för demokrati och det civila samhället

Maria Nilson

Telefon 08-405 18 52

Betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

---

1. Riksdagens ombudsmän
2. Riksrevisionen
3. Förvaltningsrätten i Falun
4. Förvaltningsrätten i Malmö
5. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
6. Styrelsen för internationell utvecklingsarbete
7. Försäkringskassan
8. Socialstyrelsen
9. Folkhälsomyndigheten
10. Myndigheten för delaktighet
11. Barnombudsmannen
12. Ekonomistyrningsverket
13. Skatteverket
14. Kammarkollegiet
15. Statistiska Centralbyrån
16. Upphandlingsmyndigheten
17. Länsstyrelsen i Sörmland
18. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
19. Länsstyrelsen i Värmland
20. Statskontoret
21. Fortifikationsverket
22. Konsumentverket
23. Statens skolverk
24. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
25. Ersta Sköndal högskola
26. Handelshögskolan i Stockholm
27. Malmö högskola
28. Uppsala universitet
29. Linköpings universitet
30. Örebro universitet
31. Vetenskapsrådet
32. Naturvårdsverket

33. Konkurrensverket
34. Tillväxtverket
35. Jordbruksverket
36. Livsmedelsverket
37. Lantmäteriet
38. Regelrådet
39. Statens kulturråd
40. Riksantikvarieämbetet
41. Diskrimineringsombudsmannen
42. Nämnden för statligt stöd till trossamfund
43. Svenska ESF-rådet
44. Arbetsförmedlingen
45. Arbetsmiljöverket
46. Riksteatern
47. Arbetets museum
48. Skåne läns landsting
49. Västra Götalands läns landsting
50. Västernorrlands läns landsting
51. Botkyrka kommun
52. Båstads kommun
53. Enköpings kommun
54. Eslövs kommun
55. Gnesta kommun
56. Gullspångs kommun
57. Göteborgs kommun
58. Hudiksvalls kommun
59. Lidingö kommun
60. Lidköpings kommun
61. Linköpings kommun
62. Ludvika kommun
63. Malmö kommun
64. Malung-Sälens kommun
65. Nordanstigs kommun
66. Norrtälje kommun
67. Piteå kommun
68. Sigtuna kommun
69. Simrishamns kommun
70. Stockholms kommun
71. Sundsvalls kommun
72. Timrå kommun
73. Torsby kommun
74. Trelleborgs kommun
75. Trollhättan kommun
76. Uppsala kommun
77. Vellinge kommun
78. Vilhelmina kommun
79. Värmdö kommun
80. Värnamo kommun

81. Västerås kommun
82. Älvkarleby kommun
83. Älvsbyns kommun
84. Örebro kommun
85. Örnsköldsviks kommun
86. Östersunds kommun
87. Afrosvenskarnas riksförbund
88. Akademin för de friska källorna
89. Alma folkhögskola
90. Arbetarnas bildningsförbund
91. Arbetsgivaralliansen
92. Arbetsgivarföreningen KFO
93. Astma- och allergiförbundet
94. Barnens rätt i samhället
95. Bräcke diakoni
96. Bygdegårdarnas riksförbund
97. Cancerfonden
98. Caritas
99. Centraförbundet Roma International
100. Civic Karlstad
101. Civil Rights Defenders
102. Civilförsvarsförbundet
103. Civos
104. Coompanion
105. Cykelfrämjandet
106. Diakonia
107. Ekoturismföreningen
108. Equmeniakyrkan
109. Erikshjälpen
110. Ersta diakoni
111. Famna
112. Fair Trade Center/Fair Action
113. Fiskesekretariatet
114. FN-förbundet
115. Flyinge bygdebolag
116. Folkbildningsrådet
117. Folkets hus och parker
118. Folkkampanjen mot kärnkraft - kärnvapen
119. Forum – idéburna organisationer med social inriktning
120. Forum syd
121. Frivilligorganisationernas insamlingsråd
122. Friluftsförbundet
123. Frivilliga försvarsorganisationers samarbetskommitté
124. Frivilligcentralernas riksförbund
125. Fryshuset
126. Frälsningsarmén
127. Fältbiologerna
128. Föreningen Fairtrade Sverige

129. Föreningen Furuboda
130. Föreningen medveten konsumtion
131. Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm
132. Geologiska föreningen
133. Greenpeace
134. Gröna bilister
135. Göteborgs föreningscenter
136. Göteborgs kyrkliga stadsmission
137. Handikappförbunden
138. Hela människan
139. Hela Sverige ska leva
140. Hembygdsförbundet
141. Hyllie park
142. Håll Sverige Rent
143. Hörselskadades riksförbund
144. Idea
145. Idéburna skolors riksförbund
146. Ideell arena
147. Ideell kulturallians
148. Individuell människohjälp
149. Individuell växtkraft Örnsköldsvik
150. IOGT-NTO
151. Jagvillhabostad.nu
152. Jiddischförbundet
153. Judiska centralrådet
154. Judiska ungdomsförbundet
155. Jordens vänner
156. Kommunal
157. Korpen Svenska motionsidrottsförbundet
158. Kristliga föreningen av unga människor
159. Kulturgruppen för resandefolket
160. Landsorganisationen i Sverige
161. Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer
162. Lika unika
163. LP-verksamheten
164. Länsbildningsförbundet i Västmanland
165. Malmö ideella föreningars paraplyorganisation
166. Malmö idrottsföreningars samorganisation
167. Mellansel IF
168. Met Nuoret
169. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning
170. Miljövänner för kärnkraft
171. Motormännens riksförbund
172. Mötesplatsen social innovation
173. Naturskyddsföreningen
174. Nätverket idéburen sektor Skåne
175. Omställningsnätverket
176. Paraportförbundet

177. Pensionärernas riksorganisation
178. Pingst
179. Pingstmissionens Utvecklingssamarbete
180. PUSH Sverige
181. Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare
182. Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter
183. Riksförbundet för sexuell upplysning
184. Riksförbundet Hälsöfrämjandet
185. Riksförbundet Sveriges 4H
186. Riksidrottsförbundet
187. Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige
188. Roma Institutet
189. Romano Pasos Research Centre
190. Romska ungdomsförbundet
191. Rädda barnen
192. Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation
193. Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige
194. Sáminuorra
195. Scouterna
196. Selam Diselverkstaden
197. SISU Idrottsutbildarna
198. SKOOPI- de arbetsintegrerande företagens riksorganisation
199. Skydda skogen
200. Skånes bildningsförbund
201. Skärgårdens riksförbund
202. Skärgårdstiftelsen
203. Sociala missionen
204. Stockholms stadsmission
205. Stiftelsen Cesam
206. StreetGäris
207. Studieförbunden
208. Svenska botaniska föreningen
209. Svenska brukshundklubben
210. Svenska båtunionen
211. Svenska cykelsällskapet
212. Svenska fjällklubben
213. Svenska folksportsförbundet
214. Svenska frisksportsförbundet
215. Svenska gång- och vandrarförbundet
216. Svenska islandshästförbundet
217. Svenska jägareförbundet
218. Svenska kanotförbundet
219. Svenska kennelklubben
220. Svenska klätterförbundet
221. Svenska kryssarklubben
222. Svenska kyrkan
223. Svenska livräddningssällskapet

224. Svenska orienteringsförbundet
225. Svenska rovdjursföreningen
226. Svenska Röda Korset
227. Svenska skridskoförbundet
228. Svenska tornedalingarnas Riksförbund
229. Svenska Turistföreningen
230. Svenskt friluftsliv
231. Svenskt Näringsliv
232. Sverigefinländarnas delegation
233. Sverigefinska Riksförbundet
234. Sverigefinska ungdomsförbundet
235. Sveriges Antidiskrimineringsbyråer
236. Sveriges entomologiska förening
237. Sveriges fäbodbrukare
238. Sveriges förenade studentkårer
239. Sveriges föreningar
240. Sveriges hembygdsförbund
241. Sveriges Kommuner och Landsting
242. Sveriges konsumenter
243. Sveriges kristna råd
244. Sveriges kvinnolobby
245. Sveriges landsråd för alkohol och narkotikafrågor
246. Sveriges muslimska råd
247. Sveriges mykologiska förening
248. Sveriges ornitologiska förening
249. Sveriges pensionärsförbund
250. Sveriges ungdomsråd
251. Sveriges yrkesfiskares riksförbund
252. Sverok – Spelhobbyförbundet
253. Swedish Empowerment Center
254. Synskadades riksförbund
255. Sällskapet trädgårdsamatörerna
256. Tjänstemännens centralorganisation
257. Ung cancer
258. Ung media Sverige
259. Unionen
260. Unizon
261. Verdandi
262. Villaägarnas riksförbund
263. Vision
264. Våra gårdar
265. Världsnaturfonden WWF
266. Älvräddarna

Remissvaren ska ha kommit in till Kulturdepartementet, 103 33
Stockholm senast den 13 juli 2016. Svaren bör lämnas både på papper och

per e-post (som både pdf- och wordfil) till ku.remissvar@regeringskansliet.se med hänvisning till diarienumret.

Remissvaren kan komma att publiceras på regeringens webbplats.

På grund av det stora antalet remissinstanser skickas enbart en kopia av betänkandet ut till varje instans, med undantag för domstolarna. Remissinstanserna kan utan kostnad få ytterligare ett exemplar av betänkandet. Exemplaret beställs hos Wolters Kluwer kundservice, 106 47 Stockholm, telefon 08-598 191 90, e-post: kundservice@wolterskluwer.se. Ange vid beställning att exemplaret är avsett för remissändamål. Betänkandet finns även i elektronisk form på regeringens webbplats www.regeringen.se.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner eller beställas från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Daniel Ström
Expeditions- och rättschef

Kopia till
Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm

Resultatuppföljning Jobbcenter Botkyrka

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Försäljning av tryckpressar Xenter (AVUX/2016:47)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att Xenter får sälja offsetpressar och förbehandlingsmaskiner i enlighet med bilaga.

Sammanfattning

Med anledning av det tekniskifte som pågår inom den grafiska industrin behöver Xenter sälja sin offsettryck-utrustning. Utrustningen bedöms ha ett andrahandsvärde och ersättningen vid en försäljning ska återinvesteras i ny teknik inom de grafiska utbildningarna.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-05-26.

Referens
Regina Jalvemyr

Mottagare
Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Försäljning av tryckpressar Xenter

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att Xenter får sälja offsetpressar och förbehandlingsmaskiner i enlighet med bilaga.

Sammanfattning

Med anledning av det tekniskskifte som pågår inom den grafiska industrin behöver Xenter sälja sin offsettryck-utrustning. Utrustningen bedöms ha ett andrahandsvärde och ersättningen vid en försäljning ska återinvesteras i ny teknik inom de grafiska utbildningarna.

Bakgrund

Xenter genomför och utvecklar yrkesutbildningar inom Yrkeshögskolan. För närvarande bedrivs nio yrkeshögskoleutbildningar med cirka 300 studenter vid Xenter.

Bland YH-utbildningar finns idag en utbildning till tryckoperatör inom offsettryck. Denna utbildning har en historia sedan 1991, då den initialt bedrevs inom ramen för Grafiskt centrum och KTH:s utbildningar till grafiska ingenjörer. Vid den tiden fanns också en omfattande uppdragsutbildning. Fram till dagens YH-utbildningar har det också utbildats tryckoperatörer inom ramen för KY – Kvalificerad yrkesutbildning och som ett program inom gymnasiet. Under hela denna resa har grafiska branschens branschorgan varit delaktiga på olika sätt, och har också stöttat utbildningarna genom marknadsföring, stipendier, med lärare och genom att delta i ledningsorgan.

Sedan 1991 har utrustning, lämplig för utbildningen skaffats vid olika tidpunkter, med olika finansiärer och av olika teknisk kvalitet. Det finns idag inom Xenter ingen klar bild av vem som har finansierat vad och exakt när utrustningen har köpts in, eftersom det har funnits flera olika huvudmän under de 25 åren. Men det finns inte heller några kända äganderättsförbehåll, skulder eller restvärden, där vi stämt av 10 år tillbaka i tiden, dokumenterade som skulle styrka någon annan tolkning.

2016-05-26

Dnr AVUX/2016:47

Idag är Xenters utbildning på offsetmaskiner den enda kvarvarande i Sverige. Teknikskiftet inom tryckindustrin har gått mot en allt mer ökande digitalisering, och idag finns det ingen anledning att bedriva utbildning på gamla offsetmaskiner. Detta har också stämts av med grafiska branschens branschorgan Grafiska företagen.

Xenter har redan 2013 investerat i en digital tryckmaskin och har i samarbete med företaget Roland utvecklat den digitala trycktekniken framförallt inom storformat. Denna utveckling kommer att fortsätta, och det finns behov av ytterligare digitaltryckteknisk utrustning, och på sikt även tryckutrustning som kombinerar 3D-teknik och tryck, Mekatronik och tryck och andra kombinationer där tekniken att applicera ”tryckt teknik” på nya former än plant papper kommer att behövas.

Det innebär dock inte att offsettrycket kommer att försvinna på kort sikt, och det betyder inte heller att det inte kommer att behöva utbildas offsettryckare under ett antal år framöver. Men denna utbildning behöver inte genomföras inom ramen för Yrkeshögskolan, utan kommer att kunna skötas av branschen själv i form av lärlingssystem eller branschinterna kompletteringsutbildningar, där utbildningen sker på de befintliga maskinerna inom den grafiska industrin.

Ärendet

Mot ovanstående bakgrund och beskrivningen av den utveckling som präglar den grafiska branschen begär Xenter tillstånd av nämnden att sälja offsettryckutrustningen i enlighet med bilaga.

Trots att det är oklart om delar av utrustningens ursprung och finansiering, så bedöms utrustningen i sin helhet ändå av hävd och utifrån besittningsrätt under flera år tillhöra Xenter och därmed Botkyrka kommun, varför det krävs ett godkännande av nämnden inför en försäljning. Xenter gör bedömningen att maskinerna fortfarande har ett andrahandsvärde och kan inbringa kapital för fortsatta investeringar inom tryckutbildningar med digital teknik.

För att få ett rättvisande pris vid försäljningen, så anlitas en utomstående konsult, som tidigare varit anställd på Xenter, för att ta in bud från tre olika köpare, varvid försäljning görs till den köpare som ger det bud som ger högst totalekonomisk ersättning till Xenter. Försäljningen skall också göras på ett sådant sätt att Xenter inte iklär sig några obligationer, garantier eller åtaganden efter köpets fullföljande. Utrustningen säljs i befintligt skick – utan möjlighet till kompensation

2016-05-26

Dnr AVUX/2016:47

Försäljningen skall genomföras under andra halvåret 2016, eftersom vissa av tryckpressarna kommer att användas i utbildningen under delar av hösten 2016.

Ersättningen vid försäljning behöver Xenter använda till investeringar i den nya teknik som kommer att användas i den nya YH-utbildningen Operatör-Grafisk Produktion som startar i januari 2017.

En annan fördel med tekniskiftet är att Xenter kan reducera både kostnader och användning av miljöpåverkande vätskor och färg i och med övergången till digital teknik.

Bilaga

Sammanställning över Xenters maskinpark inom offsettryck

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Tor-Erik Lillsebbas
Verksamhetschef
Xenter

Expedieras till

Kommunledningsförvaltningen, ekonomienheten

Bilaga 1 till Tjänsteskrivelse om försäljning av inventarier inom grafiska utbildningar

Maskinpark Xenter - Offsetpressar och förbehandlingsmaskiner

Antal	Beteckning	Kort beskrivning av maskinens användningsområde	Kommentar
3	GTO 1+0	Offsettryckpress 1-färgs i format 45x32 cm	Lågt värde
1	GTOZ 2+0	Offsettryckpress 2-färgs i format 45x32 cm	Visst värde
1	Speedmaster SM 52 4+0	Offsettryckpress 4-färgs med styrsystem 45x32 cm	Mest värdefull
1	CTP Luxel V6	Computer ToPplate - plåtsättare som tar fram tryckplåtar	
1	Blue amber framkallare	Framkallningsmaskin för plåtarna	
1	Stacker till ovanstående CTP utrustning.	Viker och förvarar plåtarna som används i offsetprocessen	De tre sistnämnda maskinerna ingår i ett system och måste säljas tillsammans

Ett estimerat värdepå maskinerna, från Xenters branschkompetenta lärare är någonstans mellan 500 000 kr och 1 000 000 kr

Sammanställningen och beskrivningen, samt det estimerade värdet är gjort av Jan Säterlund, lärare och utbildningsledare vid Xenter

Anmälningssärenden (AVUX/2015:131)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Följande ärenden anmäls till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden:

§ 72 KF Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet 2015
(KS/2016:298)

§ 73 KF Kommunens årsredovisning 2015 (KS/2016:235)

§ 74 KF Ombudgeteringar från 2015 till 2016 (KS/2016:202)

§ 75 KF Mål och budget 2017 med plan 2018-2020 (KS/2016:257)

§ 109 KS Investeringar inom yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter 2016
(KS/2016:321)

Revisionsgranskning av kommunens näringslivsverksamhet

Revisionsgranskning av kommunens aktivitetsansvar för ungdomar

§ 72**Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet 2015
(KS/2016:298)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige riktar en anmärkning till tekniska nämnden och beviljar nämnden och de enskilda förtroendevalda i nämnden ansvarsfrihet. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan tillsammans med tekniska nämnden för att komma till rätta med problemen. Tekniska nämnden ska även genomföra de åtgärder som lämnats på rekommendation av revisorerna i revisionsberättelsen.

2. Kommunfullmäktige beviljar kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M), (TUP), (L), (C) och (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2015. Revisorerna har också genom lekmanrevisorerna granskat de aktiebolag och den stiftelse som kommunen är engagerad i. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Revisorerna har den 13 april 2016 lämnat en revisionsberättelse för 2015.

Revisorerna avstyrker ansvarsfrihet för tekniska nämnden på grund av nämndens bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisorerna tillstyrker att kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Revisorerna tillstyrker att årsredovisningen godkänns. Den är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

2016-04-28

Dnr KS/2016:298

Fullmäktiges ordförande har enligt arbetsordningen utfärdat en hemställan om förklaring till tekniska nämnden den 15 april 2016.

Tekniska nämnden har lämnat en förklaring den 21 april 2016.

Fullmäktiges presidium gör med 2/3 majoritet den sammantagna bedömningen att tekniska nämndens agerande bör anses tillräckligt för att undgå revisorernas rekommendation om avstyrkt ansvarsfrihet. Man bör istället stanna på en framställan om anmärkning samt att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden ta fram en åtgärdsplan för att komma tillrätta med problemen. Tekniska nämnden ska även genomföra de åtgärder som revisorerna rekommenderat i revisionsberättelsen.

Ärendet

Revisionsberättelsen och fråga om ansvarsfrihet 2015

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god redovisningssed, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt 3 kap. 17 och 18 §§ kommunallagen, även verksamheten i de företagen. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ända-målsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna ska varje år till fullmäktige avge en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående budgetåret.

Granskningsrapport enligt 10 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551) som har lämnats för ett aktiebolag som avses i 3 kap. 17 eller 18 § kommunallagen ska också fogas till revisionsberättelsen. Härmed avses lekmannarevisorns granskningsrapport.

Även revisionsberättelsen för aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening och stiftelse till vilken kommunen eller landstinget lämnat över vården av en kommunal angelägenhet enligt 3 kap. 17 eller 18 § kommunallagen ska fogas till revisionsberättelsen.

Då Södertörns brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund med förbundsledning behöver revisionsberättelsen för detta kommunalförbund

2016-04-28

Dnr KS/2016:298

inte fogas till kommunens revisionsberättelse. I sådant kommunalförbund ska revisorerna avge en revisionsberättelse till var och en av förbundsmedlemmarnas fullmäktige, som beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.

De rapporter som upprättats av de av revisorerna anlitade sakkunniga ska fogas till revisionsberättelsen. Om anmärkning framställs, ska anledningen till denna anges i revisionsberättelsen.

Anmärkningar får riktas mot nämnder och fullmäktigeberedningar, samt de enskilda förtroendevalda i sådana organ. Berättelsen ska också innehålla ett särskilt uttalande huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej.

Revisorerna avstyrker att tekniska nämnden beviljas ansvarsfrihet. Detta på grund av bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Däremot tillstyrker revisorerna att kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet. Revisorerna tillstyrker även att kommunens årsredovisning godkänns.

Fullmäktiges beredning av ärendet

Revisorerna har lämnat en revisionsberättelse den 13 april 2016. Med anledning av revisorernas rekommendation att avstyrka ansvarsfrihet för tekniska nämnden utfärdade fullmäktiges ordförande en hemställan om förklaring från tekniska nämnden den 15 april 2016. Tekniska nämnden inkom med förklaring till fullmäktige den 21 april 2016. Efter granskning av revisionsberättelse samt tekniska nämndens förklaring föreslår fullmäktiges presidium att tekniska nämnden beviljas ansvarsfrihet och istället framställs en anmärkning.

Motivering

Revisorerna riktar skarp kritik mot tekniska nämnden och pekar även på ett antal problemråden som nämnden inte lyckats åtgärda på ett tillfredsställande sätt. Fullmäktige instämmer i revisorerna kritik men inte i deras slutsats.

Under 2015 har det genomförts organisatoriska förändringar inom tekniska nämndens verksamhet. Organisationsförändringar tar onekligen tid att implementera och därav bör tidsaspekten beaktas då det framförallt är tid som en ny organisation behöver för att kunna sätta sig. Flera utvecklingsarbeten har inletts i syfte att successivt höja verksamhetens resultat och kvalitet. Revisorerna hänvisar till ett antal brister som funnits inom verksamheten sedan några år tillbaka men det är inte rimligt att bortse ifrån att det är ut-

2016-04-28

Dnr KS/2016:298

manande för en ny organisation att genomföra förändringar och samtidigt ta sig an och reda ut ärvda problem. Det måste anses vara rimligt att nämnden i inledningsskedet varit försiktig i sitt agerande då organisationen behöver få tid och möjlighet att utvecklas.

Tekniska nämndens arbete har påverkats av att de under större delen av 2015 inte har funnits någon lokalförsörjningsprocess på plats. Beredningen av den lokalförsörjningsprocessen har dröjt men den 2 november 2015 fastställdes den nya lokalförsörjningsprocessen av kommunstyrelsen. Dröjsmålet att ta fram den nya lokalförsörjningsprocessen har menligt försvårat nämndens arbete då en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess är en grundförutsättning för en väl fungerande styrning och uppföljning. Lokalförsörjningsprocessen finns nu på plats och ska implementeras i organisationen vilket kommer stärka nämndens förutsättningar att komma till rätta med de brister som tillskrivs de brister uppkommit inom fastighet och lokalförsörjning.

Trots de brister som förekommit under 2015 har ingen ekonomisk skada uppstått. Tekniska nämnden har enligt protokoll följt upp ekonomin vid fem tillfällen under 2015, vilket är tre gånger fler än de obligatoriska kommunövergripande tertialuppföljningarna. Enligt reglementet för budgetansvar och attest framgår att det åligger nämnden att kontinuerligt hålla sig under rättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling. Den höga uppföljningsfrekvensen visar på att nämnden har ansträngt sig för att komma till rätta med sina brister.

Tekniska nämnden har enligt protokoll följt verksamheten och i protokollet från augusti 2015 lämnar nämnden ett tydligt uttalande som innebär att nämnden i fortsättningen förväntar sig respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom de ramar som antagen delegationsordning medger.

Tekniska nämnden visar i sin förklaring att de är medvetna om de utmaningar som verksamheten är ställd inför och att flertalet initiativ har tagits för att åtgärda de brister som uppstått under 2015. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har fastställt åtta grunder för ansvarsprovning: (1) Bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastlagda av fullmäktige eller i föreskrifter, (2) Förtroendeskada eller annan immateriell skada, (3) obehörigt beslutsfattande, (4) otillräcklig beredning av ärenden, (5) bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll, (6) ekonomisk skada, (7) icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning samt (8) ej rättvisande redovisning. Tekniska nämndens brister ska inte underskattas men nämnden har trots sina förutsättningar och prestationer lyckats uppfylla sju av de åtta grundförutsättningarna för ansvarsprovning som fastställts av SKL.

2016-04-28

Dnr KS/2016:298

Revisorernas granskning avser kalenderåret 2015. Tekniska nämnden har under 2015 haft stora utmaningar med både ny nämnd och ny organisation men detta till trots har nämnden enligt protokoll tagit tydliga initiativ och politiska beslut från och med hösten 2015. Fullmäktiges presidium gör med 2/3 majoritet den sammantagna bedömningen att tekniska nämndens agerande bör anses tillräckligt för att undgå revisorernas rekommendation om avstyrkt ansvarsfrihet. Man bör istället stanna på en framställan om anmärkning samt att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden ta fram en åtgärdsplan för att komma tillrätta med problemen. Tekniska nämnden ska även genomföra de åtgärder som revisorerna rekommenderat i revisionsberättelsen.

Jäv i kommunfullmäktige

De fullmäktigeledamöter, vilka är redovisningsskyldiga till kommunen i sin egenskap av ledamöter eller ersättare i nämnder, styrelser och fullmäktigeberedningar, får inte delta i handläggningen av frågan om ansvarsfrihet för de nämnder, styrelser eller beredningar där de är ledamöter eller ersättare. Detsamma gäller också sådan ledamot eller ersättare som är make, sambo, förälder, barn eller syskon eller annan närstående till den redovisningsskyldige. Detta antecknas i protokollet.

Särskild jävsprövning av fullmäktiges presidium har genomförts med stöd av kommunjuristen. Fullmäktiges presidium har svarat på frågor angående deras eventuella samöre med tekniska nämnden. Kommunjuristen har bedömt att presidiet inte kan anses vara jäviga.

Första att-satsen angående tekniska nämnden ska ställas under särskild proposition.

Andra att-satsen kan fattas med ett samlat beslut i ansvarsfrågan med acklamation då revisorerna inte riktat några anmärkningar samt tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas till samtliga nämnder utom tekniska nämnden. Ett sådant beslut behöver inte motiveras.

Inger Ros
Kommunfullmäktiges ordförande

Mattias Gökinan
1:e vice ordförande

Yrkanden

Inger Ros (S), Ebba Östlin (S), Mats Einarsson (V), Gabriel Melki (S), Aram El Khoury (KD) och Ali Khalil (MP) yrkar bifall till ordförandeslaget.

2016-04-28

Dnr KS/2016:298

Jimmy Baker (M) lämnar ett ändringsyrkande, bilaga.

Lars Johansson (L), Yngve RK Jönsson (M), Anders Thorén (TUP), Robert Steffens (C), Anders Byrsenius (M), Pierre Blankenburg (TUP), Ufuk Sen (M) och Kia Hjelte (M) yrkar bifall till ändringsyrkandet.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer ordförandeförslaget mot ändringsyrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Särskilda yttranden

Aram El Khoury (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Östen Granberg (SD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Votering

Votering är begärd och verkställs. Kommunfullmäktiges ordförande ställer följande voteringsproposition: Den som önskar bifalla ordförandeförslaget röstar ja. Den som önskar bifalla ändringsyrkandet röstar nej. Voteringen utfaller med 36 ja-röster, 23 nej-röster, 1 avstår. Därmed har kommunfullmäktige beslutat i enlighet med ordförandeförslaget.

Expedieras till:
Samtliga nämnder
Kommunstyrelsen
Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

72. Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet 2015

2016-04-28 19:16:05

Inger Ros S	Ja
Mattias Gökinan S	Ja
Anders Byrsenius M	Nej
Gabriel Melki S	Ja
Serkan Köse S	Ja
Youbert Aziz S	Ja
Lars Schou S	Ja
Ebba Östlin S	Ja
Jens Sjöström S	Ja
Thomas Vakili S	Ja
Tuva Lund S	Ja
Robert Aslan S	Ja
Diana Hildingsson S	Ja
Adnan Issa S	Ja
Bo Johansson S	Ja
Bim Eriksson S	Ja
Olle Westberg S	Ja
Taina Virta S	Ja
Robert Rasmussen S	Ja
Maria Mendoza S	Ja
Jimmy Baker M	Nej
Kia Hjelte M	Nej
Stina Lundgren M	Nej
Yngve R K Jönsson M	Nej
Carl Baker M	Nej
Ellen Nilsson M	Nej
Deniz Bulduk MP	Ja
Ali Khalil MP	Ja
Aydan Sedef-Özkan MP	Ja
Embla Holmlid Kolenda MP	Ja
Anders Thorén TUP	Nej

18
R B07

Therese Lind TUP	Nej
Carl Widercrantz TUP	Nej
Pierre Blankenburg TUP	Nej
Elizabeth Bushby TUP	Nej
Robert Stenkvist SD	Nej
Östen Granberg SD	Nej
Karl-Otto Hultström -	Nej
Sebastian Lindqvist SD	Nej
Mats Einarsson V	Ja
Bekir Uzunel V	Ja
Nooshi Dadgostar V	Ja
Ronnie Andersson V	Ja
Pia Carlsson V	Ja
Aram El Khoury KD	Ja
Yusuf Aydin KD	Ja
Stig Bjernerup L	Nej
Lars Johansson L	Nej
Robert Steffens C	Nej
Jean-Pierre Zune S	Ja
Berit Larsson S	Ja
Björn Pettersson S	Ja
Yasemin Ergül S	Ja
Björn Lagerstedt M	Nej
Ufuk Sen M	Nej
Besnik Morina M	Nej
Leif Hedström MP	Ja
Shakhlo Altieva MP	Ja
Sergius Peter Himmelfving SD	Nej
Linnart Shabo KD	Avstår

Ja=36

Nej=23

Avstår=1

Totalt med röster=60

Potentiella röstare=60

Handwritten signature and initials, possibly 'M B02', located in the bottom right corner of the page.

Ärende 72

Yrkar i enlighet med revisorernas rekommendation att inte bevilja ansvarsfrihet för tekniska nämnden,

samt i övrigt i enlighet med ordförandeförslaget, dvs. uppdraget att ta fram en åtgärdsplan samt att i övrigt bevilja ansvarsfrihet för KS och de övriga nämnderna.

Jimmy Baker (M)

RS
R B07

Kommunfullmäktige

Särskilt yttrande

Ärende 72: Revisionsberättelse om fråga om ansvarsfrihet 2015

I det politiska utövandet i fullmäktige, nämnder styrelser etc. agerar kristdemokraternas företrädare muntligt på sammanträdena och lämnar såväl yrkanden och särskilda yttranden i somliga ärenden. Intentionen har varit (och är) att konstruktivt medverka till bra underlag för att kunna fatta bra, eller åtminstone rimliga, beslut. Vi har inte haft som princip att varje gång yrka avslag eller begära att få antecknat till protokollet att vi inte deltar i beslut. Vi anser att ett agerande att ständigt vara motfalls skulle upplevas som destruktivt. Vi upplever att våra väljare vill att vi ska konstruktivt förbättra och utveckla kommunen, inte att ständigt vara motståndare till majoritetens förslag.

När det gäller Tekniska nämnden så fanns det stora problem redan vid början av föregående mandatperiod och nuvarande nämnd betalar så att säga för gamla synder. Det är brist på personal samt den kompetens som krävs för att komma till rätta med de främsta problemen inom fastighetsenheten. Flera projektledare har också slutat och i vissa fall innan slutredovisningar gjorts vilket också försvårar arbetet med uppföljning.

I Tekniska nämnden har våra företrädare agerat såväl muntligt på sammanträdena och med såväl yrkanden och särskilda yttranden. När vi haft synpunkter på hanteringen eller innehållet i beslutsunderlaget, vilket vi i denna nämnd dessvärre haft anledning att ofta framföra, har vi gjort våra framställningar och förslag i konstruktiv anda i syfte att göra besluten mera korrekta. I denna nämnd ifrågasatte vi bl.a. fördelningen mellan driftskostnader och investeringskostnader. Ny genomlysning gjordes av förvaltningen och resultatet blev en annorlunda resultatfördelning för Tekniska nämnden. Självklart menar vi att revidering skulle göras. Däremot finner vi det märkligt att revisorerna exemplifierar denna revidering som grund för ett avslagsyrkande på ansvarsfrihet.

Vi Kristdemokrater har under lång tid uttryckt stor oro över utvecklingen inom Tekniska förvaltningen och närmare bestämt fastighetsenheten. Det gäller bl.a. ekonomisk framförhållning och planering, hantering av fakturor, brister i att kommunicera korrekta siffror och information för nämnden i tid för beslut, framförhållningen gällande underhåll och utvärdering av läget för lokalernas skötselbehov vilket leder till stora budgetavvikelser p.g.a. ständiga felbudgeteringar, brist på löpande inventering över de lokaler som kommunen förfogar över eller de inhyrda m.m.

Vi Kristdemokrater har yttrat oss i ett antal ärenden angående brister i förvaltningens styrning och uppföljning. Under 2015 lade vi i mars månad ett yttrande gällande brister i planering och framförhållning i årsredovisningen, vi yrkade på återremiss i ärendet slutredovisning av investeringsprojekt-Nyängsgården, etapp1, vi lade två yttranden gällande brister i ärendena

R BOJ

ekonomisk uppföljning respektive uppföljning av internkontrollplan i november månad och gick tillsammans med alliansen och TuP ut med ett pressmeddelande om den oacceptabla styrningen av tekniska förvaltningen i Botkyrka. Under 2016 har vi yttrat oss beträffande årsredovisningen där återigen bristande budgetkalkyler, dålig framförhållning när det gäller underhåll m.m. samt i den omfattande revisionsrapporten om uppföljande granskning av investeringsprojekt inkl. lokalförsörjningsprojekt.

Generellt sett har vi emellertid stor respekt för revisorernas synpunkter och påpekanden. Vi håller dock inte med om alla slutsatser då vi bl.a. anser att vi som ledamöter i opposition inte äger agendan. Ordförande prioriterar och beslutar om de ärenden som presenteras på nämndens agenda. Vi är således inte med i processen och beredande av ärendena mellan tjänstemän och ordförande. Det vi kan göra och det vi har gjort gång på gång är att muntligt och skriftligen framhålla de brister som förvaltningen uppvisar och vad som behöver göras.

Det torde vara väl känt att våra företrädare konstruktivt såväl ifrågasatt, kritiserat och föreslagit förbättringar kontinuerligt under mandatperioden i syfte att åstadkomma mera korrekta beslut.

Tumba 2016-04-28

Aram El Khoury (kd)

Yusuf Aydin (kd)

Handwritten initials: "A", "B", and "Bj".

Särskilt yttrande

Kommunfullmäktige 2016-04-28

Ärende 72 Revisionsberättelse (KS/2016:298)

Sverigedemokraterna reagerar över de starka ord i revisionsberättelsen som riktats mot den tekniska nämnden. Den tekniska förvaltningen har under lång tid haft vanskött ekonomi. Vi Sverigedemokrater hoppas att de nya rutiner och människor som nu finns till förvaltningens förfogande är rätt lösning på dessa problem. Sverigedemokraterna har varit representerade i nämnden sedan valet 2014 och har därför inte sett denna vanskötsel på nära håll. Vi har sett under tekniska nämndens möten felbudgeterade projekt och ekonomiska prognoser som varit långt ifrån verkligheten. Det råder inga tvivel om att dessa brister och problem måste åtgärdas.

Botkyrkas medborgare har uppmärksammat denna härva, vi har fått flertalet mail och telefonsamtal där människor uttrycker sin oro för hur kommunens ekonomi sköts. Även klagomål mot nämndens ordförande som enligt medborgare vägrat svara på mail och telefonsamtal har inkommit till samtliga ledamöter i kommunstyrelsen. Detta är ett av flera tillfällen på kort tid där medborgare ansett att kommunen brustit i sin kommunikation. Den styrande majoriteten bör överse sin kommunikationsplan så att dessa situationer inte uppstår igen. Vi är folkvalda och vår prioritet måste vara att bistå Botkyrkas medborgare med tydlig information oavsett vilket ärende det gäller.

Vi hoppas att den styrande majoriteten tar revisorernas ord på allvar och ger den tekniska nämnden en skarp tillsägelse. Detta missbruk av skattemedel under så pass lång tid är oacceptabelt. Vi har förhoppningar att den nya kommunledningen baserad på processtyrning är rätt väg att gå. Denna nya modell ser ut att kunna ge den tekniska nämnden de verktyg som behövs för att reda ut de ekonomiska problem som uppstått.

För Sverigedemokraterna Botkyrka

Östen Granberg

Sebastian Lindqvist

Robert Stenkvist

Helén Spaak

RS
N Bot

§ 73**Kommunens årsredovisning 2015 (KS/2016:235)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Botkyrka kommun 2015.
2. Kommunfullmäktige har tagit del av återrapporteringen av uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Kommunfullmäktige godkänner överflyttning av uppdrag från kommunstyrelsen/kommunledningsförvaltningen till annan nämnd, i enlighet med kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2016-03-10.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2016-04-11 § 65 lämnat ett förslag till beslut.

Syftet med kommunens årsredovisning är att informera om det gångna årets verksamhet och ekonomi. Kommunens uppdrag är att ge kommuninvånarna en bra service och samtidigt använda de ekonomiska resurserna på ett effektivt sätt. I kommunallagen uttrycks detta med begreppet god ekonomisk hushållning. Med utgångspunkt från kommunens ettårsplan för 2015 beskrivs i årsredovisningen på olika sätt hur kommunen lyckats leva upp till det.

För tjugonde året i rad redovisar kommunen ett positivt ekonomiskt resultat, men endast med 27 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner kronor lägre än resultatet 2014. Jämfört med budget 2015 är resultatet 14 miljoner kronor bättre.

En avstämning mot kommunallagens balanskrav ger ett resultat på 33 miljoner kronor. Avkastningen från pensionsavsättningen på 27 miljoner kronor ingår inte i balanskravsresultatet eftersom avsättningen ska finansiera framtida pensionsutbetalningar. Under 2015 såldes placerade tillgångar till ett värde av 25 miljoner kronor, vilka ingår i balanskravsresultatet. Överskottet för vatten och avlopp på 5 miljoner kronor räknas bort eftersom det ska återföras till kunderna och överförs därför till VA-fonden. Under året har 13

2016-04-28

Dnr KS/2016:235

miljoner kronor av kompetensfondens medel använts till särskilda kompetensutvecklingsinsatser. Dessa kostnader räknas bort i avstämningen mot balanskravsresultatet.

I årsredovisningen följs och analyseras verksamhetsresultaten på flera sätt:

Flerårsplanens mål följs upp genom analys av utvecklingen för de 41 indikatorer som visar utvecklingen över tid inom viktiga områden.

I årsredovisningens nämndavsnitt analyseras nämndernas verksamhetsresultat 2015 utifrån nämndernas egna mål, mått och åtaganden.

I en särskild del jämförs Botkyrka med andra kommuner.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse daterad 2016-03-29 respektive 2016-03-10.

Yrkande

Ebba Östlin (S), Yngve RK Jönsson (M), Lars Johansson (L) och Mats Einarsson (V) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Särskilda yttranden

Jimmy Baker (M), Kia Hjelte (M), Stina Lundgren (M) och Yngve RK Jönsson (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Aram El Khoury (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Lars Johansson (L) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

2016-04-28

Dnr KS/2016:235

Expedieras till:

Samtliga nämnder

AB Botkyrkabyggen

Botkyrka Stadsnät AB

Mångkulturellt centrum

Upplev Botkyrka AB

Hågelbyparken AB

Södertörns Energi AB

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

2016-04-11

Ärende 65 Kommunens årsredovisning 2015 (KS/2016:235)

Vi är bekymrade över att överskottet varierar väldigt mycket från år till år, även om man räknar bort vissa engångseffekter som historiskt har inträffat, som exempelvis AFA-medel. Hur står det egentligen till med prognostiseringen i kommunen? Hur budgeterar man egentligen när vi ser sådana väldiga fluktuationer sett över tid - där kurvan går upp och ner?

Årsredovisningen vittnar även om att kvaliteten inom skolan och äldreomsorgen inte är tillräckligt bra - i jämförelse med andra kommuner tillhör kommunen den sämsta fjärdedelen. Samtidigt som indikatorn för hälsa är låg jämfört med länet, så kan vi se stora skillnader i förvärvsinkomst mellan kvinnor och män och alltför stora skillnader mellan de olika kommundelarna. Förvärvsfrekvensen är fortsatt alldeles för låg, även om den ökar marginellt. Alltför många av gymnasieeleverna fullföljer inte sin gymnasieutbildning. Det är visserligen en liten förbättring från föregående år, men det finns mycket kvar att göra.

Det är vidare anmärkningsvärt många i vissa kommundelar som upplever en otrygghet där och inte heller kan tänka sig att rekommendera en vän att flytta till det egna bostadsområdet.

Det är också intressant, trots majoritetens ständiga satsningar (med skattemedel) att inte ens hälften av Botkyrkaborna har deltagit i kultur- och idrottsaktiviteter i kommunen.

Sjukfrånvaron har, de senast två åren, tydligt vänt och blir allt sämre, vilket är något som vi behöver ta på allvar.

Vad gäller beroendet av skattemedel utifrån så svarar utjämningsbidragen (inklusive kommunal fastighetsavgift) för drygt 1,4 miljarder. Botkyrka är alltså fortsatt mycket beroende av utjämningsystemen för att finansiera verksamheterna. Det är alltså viktigare för kommunen att det går bättre för andra kommuner än den egna.

Skattekraften fortsätter att sjunka i kommunen och ligger på 86,4 % av rikssnittet. Trenden är tydlig och sjunkande - vid maktskiftet 1994/1995 kunde Botkyrka stoltsera med att ligga över rikssnittet med 101% av medelskattekraften. Sedan dess har vi sett skattekraften sjunka stadigt, med undantag för något enstaka år. Den styrande majoriteten har till synes inte en strategi (eller ens avsikt?) att vända den utvecklingen.

Kommunen är, utifrån storlek, relativt sett lågt belånad i dagsläget - låneskulden uppgår till 2,13 miljarder kronor. Detta, sett till investeringar och låneskuld, positiva år kommer dock följas av tuffare år då många och tunga investeringar behöver göras framöver, som kommer att innebära en ökad upplåning. Inte minst inom skolektorn.

Vad gäller de kommunala bolagen så är det blandade resultat i årsredovisningen. Genom gemensamt ansvarstagande ser ekonomin för AB Botkyrkabyggen bättre ut än på länge. Vi behöver dock sälja ytterligare lägenheter de närmaste åren för att stärka ekonomin – samt producera nya hyresrätter.

Vad majoriteten däremot är försiktig med är att redogöra för hur prognoserna för framtiden ser ut. Botkyrkabyggen kommer gå igenom en tuff period de kommande tio åren med bl.a. en kraftigt ökad upplåning för att klara sina åtaganden.

Energibolagen kanske på papperet ser ut som förhållandevis välmående bolag, men framtiden ser inte lika ljus ut. För att tala klarspråk ser det mycket allvarligt ut i ett längre perspektiv med kraftigt sjunkande efterfrågan på den energi som bolagen producerar och distribuerar. Vi vill öppna upp möjligheten att få in fler ägare i energibolagen.

Vi är bekymrade över att siffrorna kring upplevd diskriminering är fortsatt alldeles för höga, förra året var det 13 % mot 10 % år 2011. Vi vill att kommunen nu börjar omsätta den interkulturella strategin i praktisk handling, t.ex. genom utbildningsinsatser där vår lokala stiftelse och nationella kunskapsproducerande aktör, Mångkulturellt Centrum, kan och bör spela en viktig roll.

Vi är vidare tveksamma till det särskilda målet om att lyfta fram ”hälsa, miljö och kreativa näringar” som prioriterade branscher inom det lokala näringslivet. Vi moderater har en positiv inställning till alla typer av företagande och inte bara de som passar in i en rödgrön flaggskeppsprofil

Vi är fortsatt tveksamma till kommunens engagemang i Kommuninvest samt den s.k. ”internbanken”.

Jimmy Baker

Kia Hjelte

Stina Lundgren

Yngve RK Jönsson

Särskilt
Yttrande
2016-04-11

Ärende 65 Kommunens årsredovisning 2015

Årsredovisningen är ett dokument som nästan är lika viktigt som ettårs- eller flerårsplanen. Detta eftersom vi i årsredovisningen får se resultatet av hur skattepengarna använts. Den borde användas mer som referens i hur man lägger upp planeringen för den kommunala verksamheten framåt och inte ses som en "information" som det sägs i ordförandeförslaget

2015 års årsredovisning visar på ett överskott på 27 miljoner kronor. Detta är betydligt mindre än tidigare års överskott, men samtidigt är det viktigt att betona att en kommun aldrig får ha som mål att lämna ett för stort överskott, även om ett något större överskott borde vara önskvärt för att kommunallagens balanskrav.

Skatteintäkterna blev 26 miljoner kronor lägre än budgeterat, vilket är ororoande. Under 2015 ökade sysselsättningen i Sverige och BNP ökade. Men detta ger inte avtryck i Botkyrka.

Nämndernas nettokostnader visar ett underskott för 2015. 2014 var det ett överskott. Och detta är inte bra.,

Som Liberalerna påpekat under en rad år är det inte bra att skattekraften i kommunen hela tiden minskar. Nu når den bara upp till 86,4 procent av rikssnittet. Ett mål måste vara att långsiktigt ökat skattekraften i kommunen och inte bara lita till att utjämningsbidrag ska ordna balansen i ekonomin. Kommunen borde investera mer i arbetsplatser och försöka locka hit företag för att därmed kunna öka skattekraften.

Positivt är det dock att kostnadsökningen inte var lika stor 2015 som 2014. 4,4 procent jämfört med 7,0 procent under året innan. Samtidigt som verksamhetens intäkter ökar, vilket är bra. Men i ett läge med mycket låg inflation i Sverige så är en så här stor kostnadsutveckling i Botkyrka ändå orimlig. Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige bör därför ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett åtgärds paket för att bromsa kostnadsutvecklingen. Målet borde istället vara att högst 95 procent av intäkterna går till driften.

Vi kan också konstatera att sjukfrånvaron bland de anställda ökar. Den ligger nu på 7,5

procent och den ligger högre än länssnittet. Detta är att beklaga och kraft måste läggas på att minska sjukfrånvaron.

På investeringssidan vet vi att kommunen i flera år haft stora kostnader för investeringar. Alldeles för stora som tvingat fram ökad upplåning. Bekymmersamt är att självfinansieringsgraden minskat.

Slutligen kan vi konstatera att när det gäller låneskulden och dess utveckling så har kommunen i sig själv inte så stora skulder, även om de ökade under 2015. Den största andelen ligger i kommunala bolag och där återfinns också den allra största delen av kommunens borgensåttagande. Liberalerna anser att kommunens låneskuld långsiktigt måste minska. Vi anser att den s.k. internbankens roll och funktion måste utvärderas samt klargöras om den ska vara kvar.

Lars Johansson (L)

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen

Ärende 65: Kommunens årsredovisning 2015 (KS/2016:235)

Skattemedel ska användas effektivt så att vi får ut maximalt per skattekrona. Lika viktigt är att kommunen inte tar på sig en alltför stor låneskuld eller för stora borgensåtaganden när det gäller de kommunala bolagen och föreningar. Dagens kommuninvånare ska inte belasta morgondagens med ett skuldberg.

Kommunens årsredovisning är en uppföljning av kommunfullmäktiges mål och ett sätt att ta reda på mer om vilka utmaningar och möjligheter som finns i kommunen. Det är av stor vikt att kommunens mål och strategier för att uppnå dessa noggrant följs upp för att göra resultaten synliga och lättförståeliga.

Att se över kompetensförsörjningen genom att rekrytera och behålla personal kommer att vara en av de större utmaningarna för kommunen de kommande åren. Personalbrist och sjukskrivningar skapar en stor belastning inom socialtjänsten och äldreomsorgen när det gäller biståndsbedömare, men också när det gäller behörig personal inom förskola och skola och sjukfrånvaron har enligt årsredovisningen ökat till 7,5 % under 2015. Det är också mycket viktigt att arbeta med rutiner för rehabutredning. Det är viktigt att arbetsgivaren på ett tidigt stadium uppmärksammar korttidsfrånvaron och signaler om ohälsa vilket annars kan övergå i en långtidssjukskrivning.

När det gäller Tekniska nämnden så är lokalförsörjningsprocessen kärnan i verksamheten och påverkar i stor grad flera andra nämnders verksamheter och måluppfyllelse och deras ekonomiska resultat, t.ex. Vård- och omsorgsnämnden, Socialnämnden och Utbildningsnämnden. Vi Kristdemokrater har under lång tid uttryckt stor oro över utvecklingen inom Tekniska förvaltningen inom fastighetsenheten. Det gäller bl.a. ekonomisk framförhållning och planering, hantering av fakturor, brister i att kommunicera korrekta siffror och information för nämnden i tid för beslut, framförhållningen gällande underhåll och utvärdering av läget för lokalernas skötselbehov vilket leder till stora budgetavvikelser p.g.a. ständiga felbudgeteringar, brist på löpande inventering över de lokaler som kommunen förfogar över eller de inhyrda m.m. Även om Tekniska nämnden redovisar ett positivt resultat för 2015 så finns stora utmaningar inom fastighetsenheten, inte minst den akuta bristen på projektansvariga.

Botkyrka visar i SKL:s jämförelse av kommuner för 2015 återigen på låga resultat när det gäller hur nöjd man är med sitt äldreboende, sin hemtjänst och sitt serviceutbud inom LSS grupp- och serviceboende. Vi kristdemokrater anser att det är en självklarhet att man som äldre och funktionshindrad borde få bestämma själv över sin vardag, var man vill bo och vem som ska hjälpa till med morgonduschen. Ett införande av LOV flyttar beslutsmakten från kommunala beslutsfattare till kommuninvånarna och skapar dessutom positiva effekter för det lokala näringslivet och möjligheter för fler kvinnor att starta egna företag. Valfriheten medför också att kvaliteten på verksamheten höjs i takt med fler utförare och konkurrens om att kunna erbjuda bäst vård till brukarna.

När det gäller trygghet så visar Botkyrka ett fortsatt lågt resultat både i medborgarundersökningen och SKL:s jämförelse av Sveriges kommuner, vilket är oroväckande. Mötesplatsverksamhet för unga vuxna med tydlig inriktning på hjälp och stöd med att söka arbete, utbildning och praktik kan vara en viktig del i trygghetsarbetet. Flera av områdesgruppernas delårsrapporter framhåller också att det i nuläget saknas möjligheter att engagera och aktivera gruppen unga vuxna och behovet är stort av arbetsmarknadsåtgärder, men också polisiära åtgärder för att komma till rätta med trygghetsproblemen i områdena. När det gäller sammanräknad förvärvsinkomst så presenteras endast resultat för 2013 årsredovisningen, men inget för varken 2014 eller 2015 och vi kan därför inte se hur utvecklingen sett ut de senaste två åren vilket hade varit intressant. Förvärvsinkomst är tätt sammankopplat med trygghet och sociala problem i områden och är något som är viktigt att bevaka och arbeta med löpande.

Arbetet med att förbättra skolresultat är ett långsiktigt arbete. En av de främsta skyddsfaktorerna för att förhindra att en person hamnar i kriminalitet, får ett drog- och alkoholmissbruk eller andra sociala problem är en bra skolgång. När det gäller andel elever som fullföljer gymnasieprogram så hamnar Botkyrka enligt SKL:s jämförelse av kommuner för 2015 återigen bland de kommuner som har sämst resultat. Resultaten i de nationella proven för årskurs 3 och 6 är i jämförelsen fortsatt låga och har till och med försämrats från 2014, i alla fall när det gäller årskurs 6. Det behövs göras fortlöpande sammanställning, analys och förbättringsförslag av betygen och resultaten av de nationella proven för de elever som inte nått målen. Handlingsplaner och uppföljning gällande mobbning och barn och ungas psykiska hälsa är också viktiga faktorer som kan påverka skolgången markant.

Enklare och snabbare hantering av medborgarförslag, svar på frågor och bemötande i kommunen är betydelsefulla delar i att öka medborgarnas uppfattning om att kunna påverka i kommunala frågor som intresserar dem. Resultatet från medborgarundersökningen för 2015 är i princip oförändrad och endast 36 % upplever att de kan påverka. En analys behöver göras om orsakerna till detta samt hitta nya kanaler för att skapa kommunikation med medborgarna och möjliggöra för dem att lättare kunna utöva inflytande i kommunala frågor.

Det finns många viktiga faktorer som spelar in när det gäller att attrahera fler personer med stark skattekraft till Botkyrka. Det handlar om skattesats, skolor som redovisar bra skolresultat, fungerande och snabba kommunikationer både mellan kommundelarna och i länet, tillgång till bostäder och möjlighet till bostadskarriär, välfungerande infrastruktur, inte minst gällande vägar, IT och VA m.m.

Kommunen måste arbeta långsiktigt med att minska beroendet av utjämningsbidraget som idag är en tredjedel av de samlade skatte- och skatteutjämningsintäkterna och öka skattekraften genom bl.a. driva ett aktivt arbete som underlättar nyetablering av företag. Kommunen har möjlighet att vidta olika näringspolitiska åtgärder med syfte att främja kommuninvånarnas inkomstutveckling eller att få företag eller personer att flytta till eller att etablera sig i Botkyrka. Kommunen ingår i en storstadsregion vilket skapar mycket bra möjligheter för företagande.

Tumba 2016-04-11

Stefan Dayne (kd)

§ 74**Ombudgeteringar från 2015 till 2016 (KS/2016:202)****Beslut**

Kommunfullmäktige medger ombudgeteringar med 3,6 miljoner kronor på driftbudgeten och med 264,8 miljoner kronor på investeringsbudgeten i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag i bilaga 1.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2016-04-11 § 67 lämnat ett förslag till beslut.

Ombudgetering medges endast om man har särskilt avsatta pengar i budget för ett visst ändamål men där medlen inte hunnit användas för det som avsågs med anslaget. Det ska alltså vara fråga om specifikt avsatta medel, exempelvis ett tilläggsanslag för visst ändamål eller ett investeringsprojekt där användningen tidsmässigt skjuts fram. Löpande drift eller årliga investeringar där nya pengar finns i nästa års budget är inte skäl för ombudgetering.

På investeringsbudgeten föreslår vi ombudgeteringar med sammanlagt 264,8 miljoner kronor. För utbildningsnämndens del överstiger nämndens yrkande det belopp som kvarstår vid avräkningen mot 2015 års budget med 1,3 miljoner kronor. I kommunledningsförvaltningens förslag har ombudgeteringen därför anpassats till det belopp som återstår.

På driftbudgeten föreslår kommunledningsförvaltningen ombudgeteringar med sammanlagt 3,6 miljoner kronor. Av beloppet avser 1,5 miljoner kronor medel från kompetensfonden som medgivits nämnderna under 2015. I förhållande till nämndernas yrkanden har beloppet för samhällsbyggnadsnämnden reducerats med 4,3 miljoner kronor.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-03-23.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

2016-04-28

Dnr KS/2016:202

Expedieras till:
Samtliga nämnder
Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen
Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen

§ 75**Mål och budget 2017 med plan 2018-2020 (KS/2016:257)****Beslut**

Kommunfullmäktige fastställer dokumentet "Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2017 med plan för 2018-2020".

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2016-04-11 § 66 lämnat ett förslag till beslut.

Bakgrund

Den 17 december 2015 beslutade kommunfullmäktige att införa en ny budget- och uppföljningsprocess.

Den nya processen innebär att nuvarande flerårsplan och ettårsplan ersätts med ett budgetdokument som innehåller mål och budget för 2017 och en plan 2018-2020.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar under april om måldokument, uppdrag och justeringar av nämndernas preliminära budgetramar.

Efter beslut i kommunstyrelsen skickar sedan kommunledningsförvaltningen ut tekniska anvisningar för arbetet med mål och budget till nämnderna.

Nämnderna ska från mitten av april till början av september arbeta med att ta fram nämndmål som visar vad nämnden ska göra för att leva upp till fullmäktigemålen, analysera de preliminära budgetramarna, redovisa eventuella politiska ambitionsförändringar och redovisa behov av investeringar under planperioden.

Under september och oktober arbetar budgetberedningen fram förslag till "Mål och budget 2017 med plan 2018-2020" som sedan fastställs av kommunstyrelsen i oktober och av kommunfullmäktige i november.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-04-04.

2016-04-28

Dnr KS/2016:257

Yrkande

Mats Einarsson (V) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Särskilda yttranden

Helen Wähleman (L) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Östen Granberg (SD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Controller Annette Ödalen, kommunledningsförvaltningen

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

SÄRSKILT YTTRANDE
2016-04-28

Ärende 75: Mål och budget 2017 med plan 2018-2020 (KS/2016:257)

I dokumentet "Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2017 med plan för 2018-2020" beskrivs huvudprocesser och fullmäktigemål som kopplas till dessa. Socialnämnden finns som berörd nämnd till fem av dessa sex huvudprocesser. Den enda huvudprocess som Socialnämnden inte anges som berörd av är huvudprocessen "Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv".

Liberalerna tycker det är en självklarhet att Socialnämnden är berörd av denna huvudprocess. Det förefaller som formen har fått styra och inte innehållet. Det finns inget fullmäktige mål som passar in i denna huvudprocess förutom det mål som handlar om äldre och därför blir inte Socialnämnden berörd av denna huvudprocess som i verkligheten är Socialnämndens huvuduppgift.

Istället anges Socialnämnden som berörd av huvudprocessen "Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna" och målet "I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer". Vi skulle kunna önska att Socialnämnden kunde påverka byggandet av bostäder - det skulle minska nämndens underskott. Men faktum är att Socialnämnden inte bygger bostäder men socialnämnden ger stöd till Botkyrkaborna för att de ska "leva ett självständigt liv".

Tanken med huvudprocesser och fullmäktigemål som kopplas till dessa är bra men det har inte blivit ett logiskt flöde som är rimligt för arbetet i nämnderna. Socialnämnden måste i sitt mål och budgetarbete få arbeta med det som är nämndens huvuduppgift "att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv".

Heléne Wähleman (L)

Lars Johansson (L)

Stig Bjernerup (L)

Benny Ferdinandsson (L)

Benny Ferdinandsson

Särskilt yttrande

Kommunfullmäktige 2016-04-28

Ärende 75 Mål och budget 2017 med plan 2018-2020 (KS/2016:257)

Sverigedemokraterna håller med den styrande majoriteten att demokratin är grunden och utgångspunkten för kommunal verksamhet(huvudprocess 1). Vi ser dock med oro på hur majoriteten bussar elever till skolor för att påverka skolvalets resultat. Detta kunde vi läsa om i aftonbladet 2016-04-11¹. Majoriteten kan inte gömma sig bakom ordet "värdegrund" när man använder sig av sådana bedrägliga metoder för att påverka ungdomars politiska val. Det är en demokratisk grundsten att ingen utifrån påverkar ett val.

Sverigedemokraterna var det enda parti som inte satt i kommunfullmäktige när den interkulturella strategin röstades fram. Vi har i flera år bett om en specificerad redovisning där man redogör hur den interkulturella strategin varit en tillgång. Vi skulle gärna se ekonomiska jämförelser gentemot kommuner som inte använder sig av en interkulturell strategi. Med sådana jämförelser skulle vi kunna utläsa de ekonomiska fördelarna och nackdelarna med denna strategi.

Vi ser satsningarna på skola och arbete som mycket positiva och välbehövliga. Men vi kan inte förstå varför kommunen skall behöva locka till sig "företag , särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar". Botkyrka behöver alla typer av företag och jobb. Det finns ingen som helst anledning att göra en specialsatsning inom dessa branscher. Botkyrka med sin höga arbetslöshet behöver alla företag, inte bara de företag som finns inom en politiskt färgad satsning.

Sverigedemokraterna saknar delar i majoritetens text som handlar om de otrygga områden som finns i Botkyrka. Vi håller med om naturområden och tillgängliga offentliga miljöer är nyttigt för folkhälsan och tryggheten. Men vi Sverigedemokrater vill se en utarbetad strategi med förslag på lösningar hur Botkyrka skall förbättra tryggheten i kommunens utsatta områden. Vi skulle gärna se kameraövervakning(något som vi tidigare motionerat om) i dessa områden. Att Botkyrka inför "Södertäljemodellen" och satsar mer på den lokala polisen ser vi som ett steg i rätt riktning. Det är däremot oroväckande att Botkyrka saknar en handlingsplan mot våldsbejakande extremism, i dessa tider när statsråd får kliva av pg av samröre med extremister måste vi ta dessa problem på fullaste allvar. Att Botkyrka som kommun saknar en plan mot våldsbejakande extremism är oacceptabelt. Alla partier i kommunfullmäktige måste gemensamt arbeta mot nolltolerans av våldsbejakande

¹ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/article22547401.ab>

N
B07

extremism. Sverigedemokraterna är fullständigt övertygade om att dessa former av trygghetsarbete är något som Botkyrkas medborgare eftersöker.

För Sverigedemokraterna Botkyrka

Östen Granberg

Sebastian Lindqvist

Robert Stenkvist

Helén Spaak

Handwritten signature and initials
n B03

§ 109

Investeringar inom yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter 2016 (KS/2016:321)

Beslut

1. Kommunstyrelsen beviljar arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden en ramökning om 2 miljoner kronor för investeringar 2016 inom yrkeshögskoleutbildningar vid Xenter Botkyrka.

Sammanfattning

Xenter Botkyrka driver på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens uppdrag yrkeshögskoleutbildningar i Botkyrka. Dessa finansieras i huvudsak med statliga medel och insatser från näringslivet. Yrkeshögskoleutbildningens intäkter och kostnader särredovisas i budget och i redovisning. Sedan budgetåret 2015 särskiljs investeringar i den anslagsfinansierade delen av Xenters verksamhet och den statligt eller externt finansierade verksamheten. Med anledning av att Xenter nu beviljats flera utbildningar inom teknik-/industrisektorn, som kommer att kräva större investeringar än normalt, finns det anledning att fortsättningsvis särredovisa investeringar i yrkeshögskolan.

Xenter har en tradition av samarbete med näringsliv och branscher som innebär att man söker ekonomiskt effektiva lösningar för investeringar i form av skänkt utrustning, deponiavtal eller köp med förmånliga rabatter. För att säkra investeringar och kvalitet på utbildningarna kan det dock behövas särskilda investeringar som tas från de löpande projektöverskotten inom externt finansierad verksamhet och därmed inte påverkar kommunens totala investeringsram. Xenter föreslås därför få en investeringsram inom den projektfinansierade delen av verksamheten på 2 miljoner kronor under 2016. I anspråktagande av ramen ska löpande åiterrapporteras till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.

2016-05-02

Dnr KS/2016:321

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har behandlat ärendet
2016-04-14, § 23.

_____

Expedieras till:
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsen
Arbetsmarknads- och vuxenutbildnings-
nämnden

Näringslivsverksamheten

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av ovanstående område. Granskningsresultatet i sin helhet framgår av bifogad revisionsrapport.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kommunen i allt väsentligt bedriver en näringslivsverksamhet med fokus på utveckling och tillväxt. Vi gör bedömningen att arbetet idag inte är fullt ut ändamålsenligt, då de av kommunstyrelsen fastställda målet gällande en placering på topp 30 senast 2017 är icke-aktuellt och i dagsläget inte uppfattas som realistiskt.

Vi uppfattar att både på politisk och tjänstemannanivå finns höga ambitioner att kommunen ska ha en tillfredsställande näringslivsverksamhet. Sedan vår granskning 2012 konstaterar vi dock att det inte har beslutats om någon ny uppdaterad näringslivsstrategi. Däremot har näringslivsenhetens verksamhet utvecklats tillfredsställande på flera sätt utifrån de bedömningar vi hade då.

I ettårsplanen för 2016 har kommunstyrelsen åtagit sig att det senast 2016-12-31 ska finnas ett förslag på en ny näringslivsstrategi. Vår bedömning är att det är av vikt att kommunstyrelsen leder, styr och följer upp att näringslivsstrategin senast antas i början av 2017 för att möta de framtida utmaningarna gällande de strategiska näringslivsfrågorna.

Det pågår både ett strategiskt och ett starkt operativt arbete kring att förbättra för företagare i kommunen och fullt ut få ett ändamålsenligt näringslivsklimat. Utifrån granskningsresultatet bedömer vi att det är nödvändigt att kommunstyrelsen via verksamhetsområde näringsliv, nu etablerad inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, tillsammans fastställer mål och resurser i förhållande till de ambitioner som kommunen har för att utveckla näringslivsklimatet. Idag finns ett uttalat mål om att Botkyrka kommun senast år 2017 ska vara i topp 30 på Svenskt Näringslivs ranking över kommunernas företagsklimat.

I den senaste mätningen hamnade Botkyrka på plats 170, och med anledning av detta blir vår bedömning att målen är i behov av revidering för att vara realistiska och närvarande i den operativa verksamheten.

Vår bedömning är att det är väsentligt att kommunstyrelsen i sin uppsiktspflicht och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden utifrån sitt nya ansvar följer upp effekterna av organisationsförändringen mot de förväntningar och mål som fanns med förändringen i sitt ansvar att leda, styra och följa upp att näringslivsverksamheten fungerar tillfredsställande.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi att:

- Kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden prioriterar arbetet med den nya näringslivsstrategin och den nya näringslivsplanen. Vår bedömning är att det är av vikt att dessa antas och implementeras i verksamheten så snart som möjligt.
- De mål som formuleras i de nya dokumenten tas fram i samråd med näringslivschefen och näringslivsenheten för att på bästa sätt fånga deras starka ambitioner. Vi anser även att det i de reviderade dokumenten finns ett behov av att styrka och/eller förtydliga målen med omorganisationen av näringslivsenheten.
- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer att näringslivsenheten bedriver sitt operativa arbete med ett tydligare fokus mot satta mål.
- En utvärdering görs av näringslivsenhetens nya organisatoriska placering under arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, för att säkerställa att de ambitioner som fanns nåddes alternativt att den potential som finns tas till vara.

Vi önskar kommunstyrelsens samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer.

Svaret på denna skrivelse ställs till kommunens revisorer och inges till revisionskontoret på plan 9 i kommunalhuset, senast 2016-11-11.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Lena Ingren
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Granskning av näringslivs- verksamheten

Botkyrka kommun

*Micaela Hedin
Charlotta Franklin*

Maj 2016

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	3
2.	Inledning	5
2.1.	Bakgrund	5
2.2.	Revisionsfråga	5
2.3.	Avgränsning och metod.....	6
3.	Botkyrkas kommuns näringsverksamhet.....	7
3.1.	Näringslivsenhetens organisation.....	7
4.	Granskningsresultat	9
4.1.	Är formulerade mål och strategier aktuella och tillämpade?.....	9
4.1.1.1.	Näringslivsstrategi	9
4.1.1.2.	Näringslivsplan.....	11
4.1.2.	Revisionell bedömning 2016	11
4.2.	Arbetar verksamheten tillräckligt med interkommunala jämförelser?	12
4.2.1.	Revisionell bedömning 2016	13
4.3.	Genomförs en tillräcklig uppföljning av effekter inom området?.....	13
4.3.1.	Revisionella bedömningar 2016	14
4.4.	Är de organisatoriska förutsättningarna och resurserna ändamålsenliga?. 14	
4.4.1.	Revisionell bedömning 2016	15
4.5.	Är arbetsformerna tillräckligt proaktiva?	16
4.6.	Erbjuds en tillräcklig service gentemot näringslivet och markreserv?	16
4.6.1.	Revisionell bedömning 2016	17
4.7.	Finns det fungerande nätverk och samverkansformer?.....	17
4.7.1.	Revisionell bedömning 2016	18
5.	Sammanfattande bedömning	19
5.1.	Rekommendationer	19

1. **Sammanfattning**

På uppdrag av Botkyrka kommuns förtroendevalda revisorer har PwC granskat kommunens näringslivsverksamhet. I granskningen har en uppföljning genomförts av den tidigare granskningen av näringslivsverksamheten 2012.

Näringslivsfrågor berör en stor del av Botkyrka kommuns organisation. Utöver kommunledningen och enheten för näringsliv, företagservice och etableringar berörs de som arbetar med mark och fysisk planering, de som arbetar med tillståndsgivning (allt från bygglov och miljö till alkoholtillstånd) samt utbildning och arbetsmarknad. Det är väsentligt att kommunen har en effektiv och ändamålsenlig näringslivsorganisation som arbetar tillsammans mot en gemensam vision och uppsatta mål.

Ett bra företagsklimat skapar förutsättningar att starta, driva och utveckla framgångsrika företag. Det har avgörande betydelse för tillväxten, jobben och för välfärden. Forskning visar att i kommuner där medborgare känner stort förtroende för den lokala demokratins sätt att fungera finns också ett gynnsamt klimat för företag att växa och utvecklas.

Revisionsfrågan för denna granskning är om *kommunen bedriver en ändamålsenlig näringslivsverksamhet, med fokus på utveckling och tillväxt?*

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att Botkyrka kommun i allt väsentligt bedriver en näringslivsverksamhet med fokus på utveckling och tillväxt. Vi gör bedömningen att arbetet idag inte är fullt ut ändamålsenligt, då de av kommunstyrelsen fastställda målet gällande en placering på topp 30 senast 2017 är icke-aktuellt och i dagsläget inte uppfattas som realistiskt.

Vi uppfattar att både på politisk och tjänstemannanivå finns höga ambitioner att kommunen ska ha en tillfredsställande näringslivsverksamhet. Sedan vår granskning 2012 konstaterar vi dock att det inte har beslutats om någon ny uppdaterad näringslivsstrategi. Däremot har näringslivsenhetens verksamhet utvecklats tillfredsställande på flera sätt utifrån de bedömningar vi hade då.

I ettårsplanen för 2016 har kommunstyrelsen åtagit sig att det senast 2016-12-31 ska finnas ett förslag på en ny näringslivsstrategi. Vår bedömning är att det är av vikt att kommunstyrelsen leder, styr och följer upp att näringslivsstrategin senast antas i början av 2017 för att möta de framtida utmaningarna gällande de strategiska näringslivsfrågorna.

Det pågår både ett strategiskt och ett starkt operativt arbete kring att förbättra för företagare i kommunen och fullt ut få ett ändamålsenligt näringslivsklimat. Utifrån granskningsresultatet bedömer vi att det är nödvändigt att kommunstyrelsen via verksamhetsområde näringsliv, nu etablerad inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, tillsammans fastställer mål och resurser i förhållande till de ambitioner som kommunen har för att utveckla näringslivsklimatet. Idag finns ett uttalat mål om att Botkyrka kommun senast år 2017 ska vara i topp 30 på Svenskt Näringslivs ranking över kommunernas företagsklimat.

I den senaste mätningen hamnade Botkyrka på plats 170, och med anledning av detta blir vår bedömning att målen är i behov av revidering för att vara realistiska och närvarande i den operativa verksamheten.

Vår bedömning är att det är väsentligt att kommunstyrelsen i sin uppsiktspflicht och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden utifrån sitt nya ansvar följer upp effekterna av organisationsförändringen mot de förväntningar och mål som fanns med förändringen i sitt ansvar att leda, styra och följa upp att näringslivsverksamheten fungerar tillfredsställande.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi att:

- Kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden prioriterar arbetet med den nya näringslivsstrategin och den nya näringslivsplanen. Vår bedömning är att det är av vikt att dessa antas och implementeras i verksamheten så snart som möjligt.
- De mål som formuleras i de nya dokumenten tas fram i samråd med näringslivschefen och näringslivsenheten för att på bästa sätt fånga deras starka ambitioner. Vi anser även att det i de reviderade dokumenten finns ett behov av att styrka och/eller förtydliga målen med omorganisationen av näringslivsenheten.
- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer att näringslivsenheten bedriver sitt operativa arbete med ett tydligare fokus mot satta mål.
- En utvärdering görs av näringslivsenhetens nya organisatoriska placering under arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, för att säkerställa att de ambitioner som fanns nåddes alternativt att den potential som finns tas till vara.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt Botkyrkas kommuns flerårsplan för 2016-2019 driver Botkyrka kommun en modern, framtidsinriktad politik med tydligt fokus på jobb, skola, omsorg, bostäder, miljö och klimatåtgärder. Kommunen ska se till att finansiera viktiga satsningar för att få människor i arbete, säkra välfärden, höja kvaliteten i skolan och öka takten i bostadsbyggandet. Den ökade tillväxten och en ökande befolkning innebär ett högt tryck på kommunen.

I flerårsplanen står skrivet att *"majoriteten av alla jobb i kommunen finns inom det privata näringslivet. Därför ska Botkyrka vara en kommun där det är lätt att vara företagare. Men då behöver vi bli än bättre på att göra det så enkelt som möjligt för företag att etablera sig i Botkyrka. Det är därför viktigt med ett aktivt arbete med kommunens relation till näringslivet. Genom vårt näringslivscenter underlättar vi kontakt med näringslivet, detta bidrar till att förverkliga ambitionen - Botkyrka topp 30 i Svenskt Näringslivs ranking."* I ettårsplanen för 2016 konstateras även att *"Arbetslösheten är alldeles för hög i Sverige och Botkyrka. Vi säkerställer i denna budget en ny arbetslinje för Botkyrka som kombinerar ett tydligt fokus på näringsliv med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Att fler människor arbetar möjliggör en välfärd av högsta kvalitet och skapar förutsättningar för ökad jämlikhet – för ett samhälle som håller ihop."*

Utifrån genomförd väsentlighets- och riskanalys tillsammans med en genomgång av kommunens omvärldsanalys har revisorerna i Botkyrka kommun prioriterat en granskning inom området för kommunens näringslivsverksamhet. Med kommunens utmaningar framåt, gällande bland annat hög arbetslöshet, ökad befolkning och ökad tillväxt, får frågor kring näringslivet en stark koppling till flera delar av den kommunala verksamheten. Ett positivt näringslivsklimat påverkar Botkyrkas förutsättningar både verksamhetsmässigt och ekonomiskt genom exempelvis kommunens attraktivitet, skatteunderlag, arbetslöshet, försörjningsstöd och utbildning.

2.2. Revisionsfråga

Bedriver kommunen en ändamålsenlig näringslivsverksamhet, med fokus på utveckling och tillväxt?

För att säkerställa svar på revisionsfrågan granskades dessa kontrollfrågor:

- Är formulerade mål och strategier aktuella och tillämpade?
- Arbetar verksamheten tillräckligt med interkommunala jämförelser?
- Genomförs en tillräcklig uppföljning av effekter inom området?
- Är de organisatoriska förutsättningarna och resurserna ändamålsenliga?
- Är arbetsformerna tillräckligt proaktiva?
- Erbjuds en tillfredställande service gentemot näringslivet och markreserv?
- Finns fungerande nätverk och samverkansformer?

2.3. Avgränsning och metod

Granskningen har avgränsats till de kontrollfrågor som på föregående sida listades under revisionsfrågan.

Granskningsobjekt är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. Näringslivsenheten har sedan 2016-01-01 sin organisatoriska hemvist under nämnden, efter att tidigare ha legat under kommunstyrelsen. Den fortsätter dock delvis vara granskningsobjekt även i denna granskning, utifrån sin uppsiktsplikt och samordnande roll.

Inom ramen för granskningen sker en uppföljning av de bedömningar som gjordes då näringslivsverksamheten granskades 2012.

För att på bästa sätt svara på revisionsfrågan har vi genomfört undersökning av relevanta styrande dokument. Dokument som legat till grund för granskningen är kommunens och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens ettårsplan för 2016, Botkyrkas näringslivsstrategi för 2007 och för 2016 (ej antagen än), Botkyrka kommuns och kommunstyrelsens årsredovisning och verksamhetsberättelse för 2015, Näringslivplan 2013 samt Uppdragsbeskrivning: Ny arbetsmarknads- och näringslivsstrategi 2016-04-05.

Vidare har vi granskat offentlig statistik samt genomfört intervjuer och avstämningar med förvaltningschef och kvalitetsledare för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen samt kommunens näringslivschef.

3. Botkyrkas kommuns näringsverksamhet

I Botkyrka kommun finns idag omkring 24 000 arbetstillfällen och cirka 6 000 företag inom olika branscher. Av kommunens cirka 39 000 förvärvsarbetande är det cirka 12 000 som har jobb på hemmaplan, och de största branscherna i antal företag är bygg, handel och verksamhet inom juridik, ekonomi och teknik. Näringslivsenheten inom Botkyrka kommun har fram till sista december 2015 legat under kommunstyrelsen och kommunledningskontoret, men är från och med 1 januari 2016 istället flyttad till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen under arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen är huvudansvariga för kommunens arbetsmarknadsåtgärder och för att samordna sådana åtgärder. Utöver detta är förvaltningen även ansvarig för samhällsorientering, enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Inom förvaltningen ligger även utföransvar av daglig verksamhet på uppdrag av vård- och omsorgsförvaltningen för personer med funktionsnedsättning. Huvuduppgiften för deras arbete är att öka deltagarnas självständighet i vardagen, genom tillhandahållande av meningsfull sysselsättning. Förvaltningen ansvarar för kommunens vuxenutbildning (som också omfattar svenska för invandrare), yrkeshögskoleutbildningar, kvalificerade yrkesutbildningar och annan eftergymnasial utbildning.

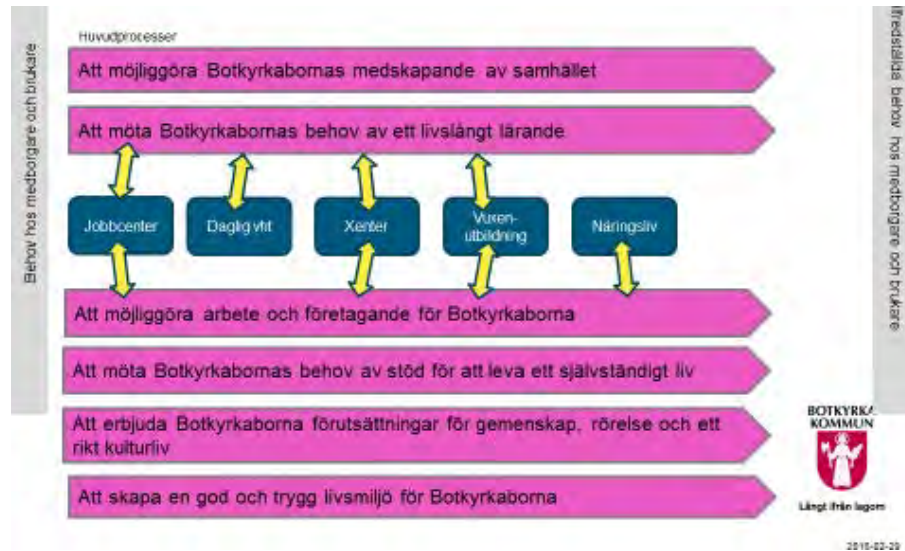
3.1. Näringslivsenhetens organisation

Näringslivsenheten leds av en näringslivschef med ansvar för övergripande näringslivsservice, strategiska frågor, etablering, kontakter och information. Inom enheten finns en näringslivsutvecklare och en näringslivssamordnare med ansvar att leda och utveckla företagsklimatet, näringslivsplanen samt nätverk, mötesplatser och samverka samt samordna företagsbesök och hjälpa företag i kontakt med kommunens olika verksamheter.

Den politiska bakgrunden till att kommunen bedriver näringslivsarbete och gynnar företagande beskrivs i genomförda intervjuer för att proaktivt bidra till att fler Botkyrkabor kan vara i arbete, tjäna egna pengar och få egen makt över sitt liv. Kommunens ettårsplan för 2016 slår fast att arbetslösheten är alldeles för hög i Botkyrka, och i budgeten säkerställs därför en ny arbetslinje för kommunen. Denna kombinerar ett fokus på näringslivet med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Vidare står det uttryckt i kommunens ettårsplan att Botkyrka ska vara en kommun där det är lätt att vara företagare, och att kommunen därför behöver bli bättre på att göra det möjligt för företag att etablera sig. I intervjuer framkom även att det finns en tydlig strategi bakom organisationsförändringen. På nästkommande sida syns en processkartläggning där näringslivet roll i förvaltningen förtydligas.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens tankar kring hur nämndens nu befintliga verksamhetsområden kan adressera de två huvudprocesser som kommunledningen nu arbetar med för en kommande implementering i det operativa arbetet.

I den nya organisationen agerar näringslivschefen under förvaltningschefen, till skillnad mot i den förra organisationen då näringslivschefen låg direkt under kommundirektören.

Näringslivsenheten arbetar operativt och har daglig kontakt med företagare i Botkyrka, och potentiella företagare. Näringslivschefen berättar i intervju om ett de har ett nära samarbete med exploateringsverksamheten och andra delar av samhällsbyggnadsförvaltningen.

4. Granskningsresultat

Nedan följer en redovisning för Botkyrkas arbete inom respektive område. Var och en av granskningens kontrollfrågor nedan inleds med 2012 års gransknings revisionella bedömning. Därefter redovisas aktuellt arbete och aktuella iakttagelser, och avslutningsvis framförs den revisionella bedömningen för året granskning.

4.1. Är formulerade mål och strategier aktuella och tillämpade?

2012 gjordes bedömningen att den dåvarande enheten för näringsliv, företagservice och etableringar aktivt arbetade med att ta fram mål för enhetens arbete. Vidare bedömdes att kommunstyrelsen behövde se över eventuella behov av att uppdatera eller revidera strategin för att möta de framtida behoven gällande de strategiska näringslivsfrågorna.

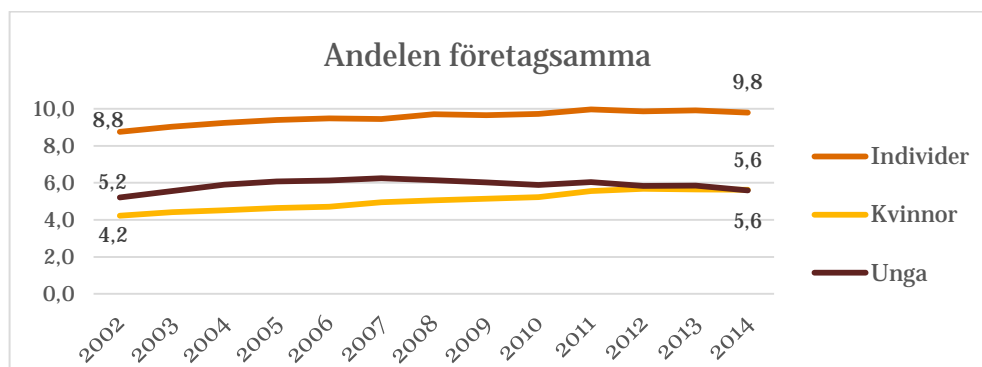
4.1.1.1. Näringslivsstrategi

Näringslivsstrategin som styrdokument

Näringslivsstrategin i Botkyrka kommun är det dokument som innehåller kommunens visioner för det övergripande näringslivsarbetet i kommunens verksamhet. Strategins syfte är att öka möjligheten för attraktiva etableringsmöjligheter i Botkyrka kommun för både mindre och stora företag. Näringslivsstrategin ska speglas i kommunens mål- och budgetarbete, både på lång och kort sikt.

Näringslivsklimatet i Botkyrka ska enligt den nuvarande strategin präglas av mångfald och en företagsam anda, och företagare i kommunen ska uppleva en positiv och lösningsorienterad inställning till näringslivets frågor från kommunen. I näringslivsstrategin som togs fram 2015 nämns flera konkretiserade visioner för näringslivet utveckling i Botkyrka. Strategin ska bidra till att:

- Botkyrka växer med 20 000 nya bostäder och 15 000 nya jobb fram till 2045
- Andelen småföretag, företagsamma ungdomar och kvinnor ökar varje år
- Strategin ska speglas i mål och budgetarbete i kommunen på kort och lång

Av figuren kan konstateras att andelen företagsamma ungdomar och kvinnor har ökat aningen över de senaste tio åren, men att kommunens mål om att andelarna ska öka för varje år inte helt har fullbordats.

Arbetet 2014-2015 med näringslivsstrategin

Den senaste beslutade näringslivsstrategin är daterad 2007-11-07. Vid intervju med näringslivschefen framkom att när hon inledde sin anställning år 2014 (med dåvarande placering på kommunledningsförvaltningen) fick hon ett uppdrag att revidera och uppdatera både näringslivsstrategin och näringslivsplanen. I januari 2015 var en första uppdatering av dokumenten slutförd internt på näringslivsenheten och ett ärende bereddes i arbetsmarknads- och näringslivsberedningen med dokumenten inför beslut och fastställande av kommunstyrelsen. Av flera anledningar, bland annat kommundirektörens pågående uppdrag med processkartläggningar där även det näringslivsstrategiska arbetet skulle ingå, stoppades ärendet och har ännu inte hanterats (april 2016).

I den av näringslivschefen reviderade näringslivsstrategin beskrivs att det är företag inom miljö, hälsa och kreativa näringar som ska lockas till Botkyrka. Här ska klusterbildningar och nätverk ge möjlighet till givande samarbeten och tillväxt. För att framtidens näringsliv ska fortsätta utvecklas i kommunen fokuserar strategin arbetet mot områdena:

- Näringslivsservice
- Etablering i Botkyrka
- Utbildning och kompetensutveckling

Ny näringslivsstrategi 2016

I ettårsplanen för 2016 har kommunstyrelsen åtagit sig att det senast 2016-12-31 ska finnas ett förslag på en uppdaterad näringslivsstrategi. Avdelningen för samhällsutveckling ansvarar för att beställa och följa upp aktiverande styrning för arbetsmarknad och näringsliv och har i sin verksamhetsplan för 2016 åtagit sig att ta fram ett förslag. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen stödjer dem i arbetet kunskaps- och kompetensmässigt.

Styrgruppens arbete och uppdrag

Styrgruppen som leder arbetet med den nya strategin ligger under kommunledningsförvaltningen och ansvarar för samtliga strategiska dokument i kommunen. I styrgruppen ingår både förvaltningschefen för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen och näringslivschefen med flera. Näringslivsstrategin kommer att beredas av styrgruppen till arbetsmarknads- och näringslivsberedningen (vilken ligger under kommunstyrelsen) och sedan antas av kommunstyrelsen. Den antagna strategin kommer i slutändan att vara beslutad både av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Enligt uppdragsbeskrivningen för styrgruppen, som arbetar med både en ny arbetsmarknadsstrategi och en ny näringslivsstrategi, klargörs i avgränsningarna att det inte med säkerhet att det kommer att landa i två separata dokument. Förslag till strategier ska vara klar att lämnas till kommunstyrelsen för beslut i december 2016. Alternativt genomförs en remissperiod genom kommunstyrelsen eller annat förfarande såsom remissdialog inom projektet.

Målen med att revidera strategierna är att under 2016 ha förslag på en nya arbetsmarknads- och näringslivsstrategier som underlag för beslut i kommunstyrelsen. De ska vara antagna tidig vår 2017 för att kunna implementeras i samband med arbetet med mål och budget 2018.

4.1.1.2. Näringslivsplan

Näringslivsstrategin ska implementeras av verksamheten med hjälp av näringslivsplanen. Den senaste näringslivsplanen för Botkyrka kommun är daterad 2013 och togs fram av näringslivet, företagorganisationerna samt politiker och tjänstemän tillsammans. I denna handlingsplan, vars syfte är att formulera gemensamma aktiviteter och åtgärder som fyller strategin, finns ett antal mål preciserade. Enligt planen ska Botkyrka kommun uppfylla:

- *Ett företagsklimat i topp 30 år 2017*
- *En servicenivå med nöjd kundindex NKI på 75 senast år 2017*

Näringslivsplanen var från början bestämt att vara ett levande dokument, vilket skulle uppdateras årligen. Så har dock inte skett i praktiken, då den senaste planen som nämnts är från 2013. Det pågår enligt intervju svar ett arbete med att komma till rätta med detta. Anledningen är att planen som från början var en handlingsplan på tjänstemannanivå genom en felaktig skrivelse skrevs in tillsammans med politiska dokument, vilket har skapat en tröghet i revideringen då planen måste behandlas i nämnden.

I intervjuer framkom att det finns ett problem med att de i planen fastställda målbilder inte tydligare kopplas till de aktiviteter som genomförs. Målen upplevs idag som även snarare kopplade till kommunen i sig, än till kommunens invånare och företagare.

När den reviderade näringslivsstrategin väl är antagen ska en ny näringslivsplan tas fram. Vi uppfattar att framåt är endast den reviderade Näringslivsstrategin som ska antas av kommunstyrelsen, medan Näringslivsplanen ska fungera som en handlingsplan på tjänstemannanivå. Vi uppfattar att i förvaltningens planeringsarbete 2016 kommer planeringen att läggas fast med fokus på 2017.

4.1.2. Revisionell bedömning 2016

I granskningen från 2012 konstaterades ett behov av att uppdatera kommunens strategidokument på området. Vi konstaterar att det inte antagits någon uppdaterad näringslivsstrategi eller näringslivsplan för 2014, 2015 eller 2016 vilket ej stämmer överens med kommunens initiala åtagande. Eftersom det finns ett stort behov är vår bedömning att det är väsentligt att kommunstyrelsen framåt fastställer den nya näringslivsstrategin. Detta för att bland annat möjliggöra ledning, styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten. Näringslivsplanen kommer då att kunna vara närvarande och styrande gällande mål och aktiviteter för näringslivsenheten.

Vår bedömning är att kontrollfrågan inte är uppfylld. Det finns inte tillräckligt aktuella och därigenom ändamålsenliga mål och strategier för näringslivsverksamheten.

4.2. **Arbetsverksamheten tillräckligt med interkommunala jämförelser?**

2012 gjordes bedömningen att näringslivsorganisationen följde upp företagsklimatet på ett tillfredsställande sätt utifrån både egen och nationell uppföljning och statistik. Det rekommenderades att analyser av företagsklimatet borde rapporteras till kommunstyrelsen. Vidare gjordes bedömningen att det var viktigt att kommunen både internt och externt kommunicerade resultaten från de största undersökningarna avseende företagsklimat.

I ettårsplanen för 2016 står skrivet att Botkyrka kommun inte tummar på det högt satta målet om att Botkyrka ska tillhöra topp 30 i Svenskt Näringslivs ranking av kommunernas näringslivsklimat. Genom att aktivt arbeta med relationen mellan kommun och näringsliv ska företagen kunna etablera sig och växa i kommunen. I ettårsplanen ökas inte bara exploateringsmålen utan kommunen fortsätter satsa på ett starkt näringslivscenter som ger service och stöd till nuvarande och blivande företagare i Botkyrka.

Rankingen över svenskt företagsklimat genomförs varje år av Svenskt Näringsliv tillsammans med Demoskop och omfattar samtliga Sveriges kommuner efter företagares uppfattning om det lokala företagsklimatet och efter officiell statistik. Det är de företagare som haft kontakt med kommunen som får betygsätta hur de upplever situationen för det egna företaget ur skilda aspekter i en enkät. Rankingen innehåller totalt 18 faktorer som viktas olika tungt, varav den tyngsta delen är företagets sammanfattande omdöme om företagsklimatet i kommunen.

Botkyrkas placering på svenskt företagsklimat, ranking	2015	2014	2013	2012	2011
Totalt	170	159	131	207	170
Enkätfråga					
Service till företag	181	218	163	222	200
Tillämpning av lagar och regler	181	161	103	193	169
Konkurrens med företag	259	173	191	244	217
Tillgång till kompetens	148	217	186	250	176
Vägnät, tåg- och flyg	121	112	85	119	95
Tele- och IT-nät	129	115	128	125	97
Sammanfattande omdöme	207	191	160	235	182
Allmänhetens attityder till företagande	169	194	170	176	185
Kommunpolitikernas attityder till företagande	205	203	176	235	235
Tjänstemäns attityder till företagande	169	184	169	231	241
Medias attityder till företagande	162	189	135	259	239
Skolans attityder till företagande	153	122	187	238	253

I figuren ovan visas Botkyrka kommuns rankingplacering under de senaste fem åren. Av resultatet kan konstateras att kommunen inte har varit i närheten av den placering på rankingen som de siktar mot, en plats bland de 30 främsta kommunerna senast år 2017. Botkyrka har sedan 2013 tappat nästan 40 placeringar, varav elva placeringar tappats sedan 2014. Från resultaten av enkätfrågorna kan utläsas att Botkyrka kommun får sämst betyg av sina företagare för områdena "konkurrens med företag", "sammanfattande omdöme" och "kommunpolitikens attityd till företagare". För dessa områden ligger kommunen rankade på platser sämre än 200. Bäst betyg i enkäten mot andra kommunen får Botkyrka för sina "vägnät, tåg- och flyg" där de placerar sig på plats 121 i den senaste mätningen.

Ser vi istället till NKI-mätningarnas resultat, vilket är det andra uttryckta målet i Näringslivsplanen för Botkyrka kommun ser vi att de år 2015 hade ett totalt NKI-betyg på 72. Detta innebär att det fanns 35 kommuner med högre betyg, den högsta på 84. På 73 eller 74 poäng fanns år 2015 hela 21 kommuner placerade.

Företagsklimat enligt Öppna Jämförelser (Insikt) -NKI, 2015

	Brand-tillsyn	Bygglov	Mark-upplåtelse	Miljö- och hälsoskydd	Serverings-tillstånd
Botkyrka	83	50	73	81	73
Stockholms län	75	62	69	69	75
Riket	76	64	67	68	74

4.2.1. *Revisionell bedömning 2016*

Vi bedömer att kontrollfrågan är uppfylld. Näringslivsenheten följer på ett tillfredställande sätt upp verksamhetens interkommunala jämförelser. Uppföljning av NKI och Svenskt företagsklimats ranking görs kontinuerligt och rapporteras vidare till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.

4.3. *Genomförs en tillräcklig uppföljning av effekter inom området?*

2012 gjordes bedömningen att kommunstyrelsen behövde välja ut vilka nyckeltal som skulle representera mätningen av effekter gällande näringslivsverksamheten, för att möjliggöra analys av de långsiktiga effekterna.

Näringslivsenheten följer som ovan nämnt idag upp kommunens resultat i Svenskt företagsklimatrankingen och NKI-mätningar. Utöver detta genomför de enligt intervju svar egna mätningar och uppföljningar av antalet nystartade företag i kommunen, antal konkurser, företagens bolagsformer samt anställda per bransch.

I tabellen nedan redovisas de mätbara mål för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden som bedöms bidra till att uppnå målet om att Botkyrka

kommun senast 2017 ska tillhöra de 30 främsta kommunerna i riket när det gäller företagsklimat enligt Svenskt Näringslivs mätning.

Mätbart mål	Mål 2016	Utfall 2015	Mål 2015	Utfall 2014
2016 tillhör Botkyrka de 110 främsta kommunerna i riket när det gäller företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv.	110	170	120	159
2016 har Botkyrka ett Nöjd-Kund-Index bland företagare på 75 i undersökningen INSIKT.	75		75	73
2016 har antalet företag ökat jämfört med 2015	5300		5200	5105
2016 har antalet nystartade företag ökat jämfört med 2015	650		630	609
2016 finns 20 hektar planlagd kommunägd mark för företagsetableringar. (hektar)	20		33	11

Enligt näringslivschefen kommer målet om att Botkyrkas näringslivsklimat år 2017 ska ligga på 30:e plats på Svenskt Näringslivs kommunranking inte vara möjligt att nå. Med hänsyn till att kommunen för 2015 låg på 170 plats är det viktigt att se över målet i samband med budgetarbetet för 2017.

Näringslivsenheten genomför enligt intervjusvar idag en mer strukturerad uppföljning av genomförda företagsbesök. Dokumentationen används för att följa upp och analysera och skapa en mer användbar bild av enhetens arbete.

4.3.1. *Revisionella bedömningar 2016*

Vår bedömning är kontrollfrågan är uppfylld. Näringslivsenheten genomför en kontinuerlig och tillräcklig uppföljning av sin verksamhet, både enligt kontrollmål 4.2 och för 4.3. Vi bedömer att arbetet har förbättrats mot tidigare granskning.

4.4. *Är de organisatoriska förutsättningarna och resurserna ändamålsenliga?*

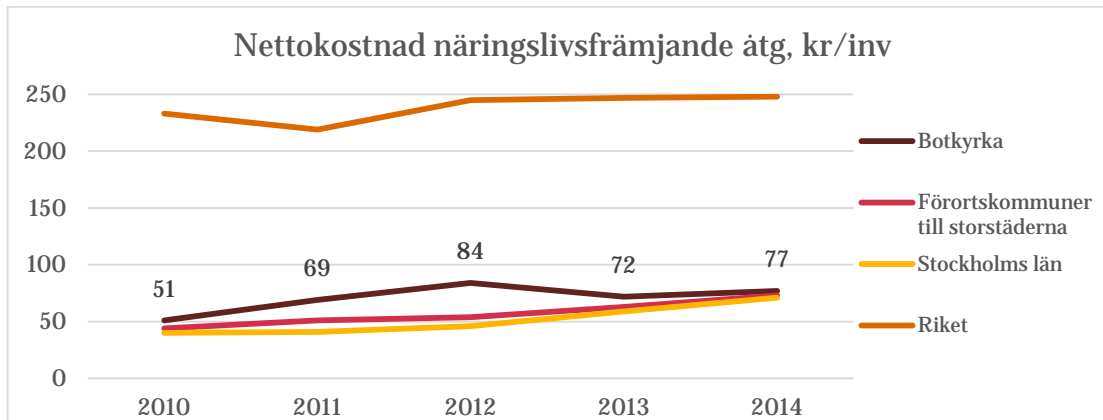
2012 gjordes bedömningen att kommunstyrelsen behövde analysera och besluta om mål och resurser i förhållande till de ambitioner som fanns för att utveckla näringslivsklimatet. I jämförelse med nettokostnaden för jämförbara kommuner konstaterades att Botkyrka kommun i mindre omfattning hade gett förutsättningar resursmässigt för att utveckla tillväxt- och näringslivsklimatet.

Vi uppfattar att näringslivsenheten har stora ambitioner att på flera olika sätt bidra till att Botkyrkas näringslivsklimat förbättras. Näringslivschefen och de två medarbetarna arbetar till stor del operativt med strategiska marknadsföringsinsatser och många större projekt vilka riktas mot företagare i kommunen. Enheten upplever sig vara hårt belastad och efterfrågar ökade resurser, exempelvis framkom i intervjuer ett upplevt behov av en företagslots på heltid. Utökade personella resurser skulle möjliggöra att

bland annat fler företagsbesök skulle kunna genomföras.

Vi konstaterar att i och med Näringslivsenhetens nya etablering inom Arbetsmarknads- och Vuxenutbildningsnämnden skapas nya möjligheter för en ”uppväxling” av näringslivsarbetet. T ex åtnjutande av ett mer nära samarbete med förvaltningens yrkeshögskoleverksamhet men också med dess Jobbcenter. För dessa finns sedan tidigare ett omfattande starkt kontaktnät med näringslivsföreträdare på såväl lokal, regional som nationell nivå. Enligt uppgift kan det röra sig om c:a 500 etablerade kontaktytor.

Av figuren ovan kan utläsas att Botkyrka kommun har haft en ökning av sina nettokostnader för de näringslivsfrämjande åtgärderna i kommunen under de senaste fem åren. Denna ökning har dock varit mindre än snittet bland kommunerna i Stockholms län, vilket innebär att Botkyrka relativt de andra kommunerna i länet minskat sin nettokostnad. Snittet bland rikets kommuner är fortfarande långt högre än för Botkyrka kommun, och har så varit över den senaste femårsperioden.

4.4.1. Revisionell bedömning 2016

År 2012 gjordes bedömningen att det fanns behov av att analysera mål och resurser för enheten i förhållande till de mål och ambitioner som kommunen hade satt upp. Organisationsförändringen, som flyttade näringslivsenheten till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, innebär nya rutiner, arbetssätt och möjligheter till att nyttja resurser på ett nytt sätt. Vi vill poängtera, att i samband med arbetet med den nya näringslivsstrategin och ettårsplanen för 2017, är det av vikt att mål och resurser kan harmoniera.

Vår bedömning är att kontrollfrågan i huvudsak är uppfylld. Vår bedömning är att det är väsentligt att kommunstyrelsen i sin uppsiktspflicht och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden utifrån sitt nya ansvar följer upp effekterna av organisationsförändringen mot de förväntningar och mål som fanns med förändringen i sitt ansvar att leda, styra och följa upp att näringslivsverksamheten fungerar tillfredsställande.

4.5. **Är arbetsformerna tillräckligt proaktiva?**

Från genomförda intervjuer kan vi konstatera att det pågår ett flertal externa aktiviteter för att marknadsföra kommunen. Dessa aktiviteter och projekt riktar sig både mot redan etablerade företagare och mot företagare utanför kommunen, för att få fler företag att etablera sig inom Botkyrka.

Vi uppfattar även att bland annat två workshops med politiker och tjänstemän från kommunen har genomförts internt under 2015 för att diskutera strategiska näringslivsfrågor.

I övrigt se område 4.6.

4.6. **Erbjuds en tillräcklig service gentemot näringslivet och markreserv?**

2012 poängterades vikten av att marknadsföra kommunens "en-väg-in-satsning" till företagarna i Botkyrka för att skapa positiva attityder till kommunens hantering av deras ärenden. Bedömningen var att kommunstyrelsen hade en viktig roll i att samordna olika verksamheter, som hantering av markfrågor.

Vi uppfattar näringslivsenheten som väldigt proaktiv och mån om sin service till företagarna och potentiella företagare i kommunen. Enheten driver även näringslivscenter som är en mötesplats för företagare i Botkyrka. Där finns tillgång till stöd och rådgivning i olika frågor. Centrets uppgifter enligt hemsidan är att stärka näringslivet i Botkyrka. På näringslivscenter kan företagare boka tid och inom några dagar få träffa representanter från kommunen i frågor som:

- Starta eget utbildningar och rådgivning i samarbete med Nyföretagarcentrum
- Ekonomisk rådgivning av Almi/IFS
- Utbildning i offentlig upphandling
- Företagsträffar/forum med olika teman och näringslivsdag med företagsmässa
- Inkubatorverksamhet inom kreativa näringar i form av "KLUMP"
- Engagemang och utveckling av ung företagsamhet
- Företagsbesök

Under 2015 har Botkyrkas Näringslivsnytt, ett nyhetsbrev med information till företagare, skickas ut per mail sex gånger. Utskicket är riktat till företagare som är intresserad av frågor som rör näringslivet i kommunen och innehåller bland annat inbjudningar till event både från kommunen och företagsfrämjande organisationer. I decembermailet konstaterade näringslivschefen att:

- Näringslivsenheten under 2015 bland annat hade hunnit med 55 företagsbesök, en näringslivsdag och två välbesökta näringslivsforum.
- Botkyrka under året hade nått bästa resultat jämfört övriga Södertörns kommuner i NKI-mätningen då de landade på index 72, (rikssnittet var 68).
- Att det 2016 ska finnas representanter för bygglov två dagar i veckan för drop-in på näringslivscenter och att en förbättrad och enklare hemsida för bygglov ska utvecklas.

- Framgent kommer fokus att ligga på att möjliggöra ny mark till försäljning så att befintliga företag kan växa och nyetableringar blir möjliga.

Gällande möjligheter för tillgång till mark, uppfattar vi att näringslivsenheten har ett aktivt samarbete både externt, t ex med näringslivet och internt i kommunen med dialog med bland annat samhällsbyggnadskontoret.

Vidare framkommer i kommunstyrelsens verksamhetsberättelse för 2015 att de under året har tagit fram en tydligare och mer informativ näringslivssida på kommunens hemsida (www.botkyrka.se) med bland annat ett kalendarium med kommande aktiviteter, aktiviteter och seminarier. Även information om pågående etableringsprojekt finns på den uppdaterade hemsidan.

4.6.1. Revisionell bedömning 2016

2012 års bedömning av behovet av att marknadsföra kommunens "en-väg-in"-satsning är i nuläget uppfyllt. Vår bedömning är att näringslivsenheten arbetar aktivt med att erbjuda kommunen en så bra service som resurserna tillåter och vi ser positivt utvecklandet av ett mer strukturerat och dokumenterat arbete kring företagsbesök för att möjliggöra analys och uppföljning.

Som beskrivits tidigare är det av kommunen beslutade målet på området, en placering i Svenskt Näringslivs företagsklimatsranking dock ej uppfyllt. Efter genomförd granskning är vår bedömning att kontrollfrågan delvis är uppfyllt.

4.7. Finns det fungerande nätverk och samverkansformer?

2012 gjordes bedömningen att det var väsentligt att representanter från kommunen fanns med i sammanhang där näringslivsfrågor diskuterades, både lokalt, regionalt, nationellt och i vissa sammanhang även internationellt.

För att stimulera och påverka utvecklingen av det lokala närings- och arbetslivet initierar och deltar Botkyrka kommun i olika nätverk och samarbetsprojekt. Ett urval av dessa är Nyföretagarcentrum Botkyrka-Huddinge, ALMI/IFS, Södertörns-samarbetet, Stockholms handelskammare och Stockholms Business Alliance. Stockholm Business Alliance (SBA) är ett partnerskap där 53 kommuner arbetar tillsammans för att utveckla Stockholmsregionen.

I intervju med näringslivschefen framkommer att Botkyrka och Huddinge kommun har ett kontinuerligt och gott samarbete med flertalet samverkansområden och gemensamma intressen. Vi uppfattar att näringslivsverksamheten har flera nätverk och samverkansformer där företagare får tillfälle att träffa varandra, kommunen och berörda aktörer. Det rör sig om allt från frukostmöten, som de har sex gånger per år, och nätverk kring kvinnliga företagare.

4.7.1.   *Revisionell bedömning 2016*

Vår bedömning är att Botkyrkas näringslivsenhet idag bedriver ett mycket operativt arbete med stort fokus på samverkan och nätverk för att erbjuda bästa service till företagare i kommunen, och attrahera nya etableringar.

Vi bedömer att kontrollfrågan är uppfylld.

5. *Sammanfattande bedömning*

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Botkyrka kommun i allt väsentligt bedriver en näringslivsverksamhet med fokus på utveckling och tillväxt. Vi gör dock bedömningen att arbetet idag inte helt kan sägas vara ändamålsenligt, då de fastställda målen är icke-aktuella och i dagsläget inte uppfattas som realistiska av verksamheten.

4.1 Formulerade mål och strategier inom området	Ej uppfylld
4.2 Uppföljning av effekter inom området	Uppfylld
4.3 Interkommunala jämförelser	Uppfylld
4.4. Organisatoriska förutsättningar och resurser	I huvudsak uppfylld
4.5 Arbetsformer med inriktning på proaktivitet	Se 4.6
4.6 Service gentemot näringslivet och markreserv	Delvis uppfylld
4.7 Nätverk och samverkansformer	Uppfylld

5.1. *Rekommendationer*

Vi rekommenderar kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden att prioritera arbetet med den nya näringslivsstrategin och även den nya näringslivsplanen. Vår bedömning är att det är av vikt att dessa antas och implementeras i verksamheten så snart som möjligt.

Vidare rekommenderar vi att de mål som formuleras i de nya dokumenten tas fram i samråd med näringslivschefen och näringslivsenheten för att på bästa sätt fånga deras starka ambitioner. Vi anser även att det i de reviderade dokumenten finns ett behov av att styrka och/eller förtydliga målen med omorganisationen av näringslivsenheten.

Vi rekommenderar även ansvarig nämnd att säkerställa att näringslivsenheten bedriver sitt operativa arbete med ett tydligare fokus mot satta mål.

Slutligen rekommenderar vi att en utvärdering görs av näringslivsenhetens nya organisatoriska placering under arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, för att säkerställa att de ambitioner som fanns nåddes alternativt att den potential som finns tas till vara.

2016-05-20

Micaela Hedin
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig

Utbildningsnämnden
Arbetsmarknads- och vuxenutbildnings-
nämnden

Kommunens aktivitetsansvar för ungdomar utanför gymnasie- skolan

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av ovanstående område. Granskningsresultatet i sin helhet framgår av bifogad revisionsrapport.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att utbildningsnämnden inte fullt ut har ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk. Bedömningen grundar sig på verifiering av de fyra kontrollområdena som ligger till grund granskningen, såsom:

- Organisation och verksamhet
- Styrning och utvärdering
- Arbetsprocess
- Dokumentation

Utifrån granskningsresultat lämnas följande rekommendationer:

- Upprätta en uppdragsbeskrivning för kommunens aktivitetsansvar (KAA), som beskriver roller och ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna.
- Utveckla målstyrningen, inkl uppföljningar och utvärderingar, kring KAA.
- Analysera vilka behov som finns inom KAA-teamet och utifrån dessa ta fram en prioriteringslista över vilka åtgärder som behöver vidtas.
- Ta fram riktlinjer för arbetet med KAA, för att få underlag för att optimera rutiner och arbetssätt samt minska sårbarheten.
- Säkerställ att det finns ett ändamålsenligt digitalt system som handläggarna kan dokumentera i samt upprätta riktlinjer avseende vad som ska dokumenteras.

Vi önskar utbildningsnämndens samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer.

Svaret på denna skrivelse ställs till kommunens revisorer och inges till revisionskontoret på plan 9 i kommunalhuset, senast 2016-11-11.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Lena Ingren
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Granskning av kommunens aktivitetsansvar för ungdomar utanför gymnasieskolan

Botkyrka kommun

Adrian Göransson

Maj 2016

pwc

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och syfte	4
1.2 Revisionsfråga, revisionskriterier och kontrollmål.....	4
1.3 Metod och avgränsning	5
1.4 Förkortningar och begrepp	5
1.5 Länshänvisning.....	5
2 Formella utgångspunkter	6
2.1 Skolverkets allmänna råd (SKOLF5 2015:62).....	6
3.1 Organisation och verksamhet.....	7
3.1.1 Kommentarer	8
3.2 Styrning och uppföljning.....	9
3.2.1 Kommentarer	10
3.3 Arbetsprocess	11
3.3.1 Kommentarer	13
3.4 Aktgranskning	14
3.4.1 Kommentarer	14
4. Bedömningar	15
4.1 Revisionell bedömning.....	15
Bilaga 1	16
Bilaga 2	17
Bilaga 3	18
Bilaga 4	20
Bilaga 5	21

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka har PwC granskat hur kommunen fullgör sitt aktivitetsansvar. Syftet med granskningen har varit att på ett övergripande plan bedöma aktivitetsansvaret utifrån aspekterna *organisation & verksamhet, styrning & utvärdering, arbetsprocess* och *dokumentation*. Granskningens revisionsfråga har varit: *Har Utbildningsnämnden ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk?* Efter genomförd revision och genomgång av granskningens samtliga kontrollmål gör vi bedömningen att Utbildningsnämnden inte fullt ut har ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk.

Iakttagelser och rekommendationer

1. Organisation och verksamhet

Granskningen har visat att det pågår en diskussion i Botkyrka kommun avseende huruvida det politiska ansvaret för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ska flyttas över från Utbildningsnämnden till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, vars verksamhet redan operativt ansvarar för arbetet. Vare sig en överflyttning av ansvaret kommer ske eller ej är ett väl fungerande samarbete mellan nämnderna en förutsättning för att arbetet med KAA ska vara framgångsrikt. Vår granskning har visat att roller och ansvarsfördelningen mellan nämndernas verksamheter i vissa avseenden upplevs som otydlig. Med anledning av detta bör Utbildningsnämnden i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden säkerställa att det upprättas en uppdragsbeskrivning för KAA. Uppdragsbeskrivningen bör beskriva roller och ansvarsfördelningen mellan Utbildningsförvaltningen och AVUX avseende KAA. Syftet med uppdragsbeskrivningen bör också vara att ge en samlad bild av arbetet med KAA samt fungera som ett stöd för planeringen, styrningen, ledningen och uppföljningen av KAA.

Vi har i granskningen noterat att Utbildningsnämndens reglemente inte reviderats utifrån de nya bestämmelserna i skollagen och att aktivitetsansvaret fortfarande benämns som "informationsansvar" och/eller "uppföljningsansvar".

2. Styrning och utvärdering

Vår granskning har visat att det har upprättats mål (både SMARTA-mål och mål som till sin karaktär mer är aktiviteter) för Jobbcenters och KAA-teamets arbete med KAA. Vi anser dock att målstyrningen kan vidareutvecklas och att fler SMARTA-mål för arbetet kan tas fram. Vidare anser vi att mer genomgripande utvärderingar och analyser av måluppfyllelsen/insatserna på ett tillförlitligare sätt skulle säkerställa att arbetet med aktivitetsansvaret fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Exempelvis skulle uppföljningarna/utvärderingarna kunna innehålla en analys av ambitioner kontra resurser och tydligare förklaringar till varför vissa mål och syften med insatserna inte uppnås.

3. Arbetsprocess

Vi kan utifrån vår granskning fastslå att det bedrivs ett systematiskt arbete avseende de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Utifrån intervjuerna kan vi dock konstatera att det finns en utvecklingspotential när det gäller arbetet med aktivitetsansvaret. Det finns en stor medvetenhet inom Jobbcenter beträffande vilka utvecklingsområden som finns i verksamheten. Bristande resurser uppges dock begränsa möjligheterna till att utveckla dessa områden. Vi rekommenderar Utbildningsnämnden att i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden analysera vilka behov som finns i KAA-teamet och utifrån dessa ta fram en prioriteringslista på vilka åtgärder som behöver vidtas. Vidare rekommenderar vi att det tas fram riktlinjer för arbetet med KAA. Bland annat för att få underlag för att kunna optimera rutiner och arbetssätt samt minska sårbarheten i KAA-teamet.

Av intervjuerna framgår det att det på ett övergripande plan finns ett fungerande samarbete avseende KAA, såväl internt inom kommunen som externt med andra myndigheter (Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) och organisationer.

4. Dokumentation

Utifrån vår aktgranskning kan vi fastslå att Utbildningsnämnden inte fullt ut säkerställt att bestämmelserna i **SKOLFS 2015:62** avseende dokumentation följs. Vår granskning har visat att dokumentationen i vissa fall saknar utförliga beskrivningar/analyser av ungdomens behov, uppgifter om individuell planering och mål samt uppföljning och utvärdering av insatserna. Nämnden bör med anledning av detta i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden se över arbetsrutinerna och säkerställa att det finns ett ändamålsenligt digitalt system som handläggarna kan dokumentera informationen i samt upprätta riktlinjer avseende vad som ska dokumenteras.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Den 1 januari 2015 skärptes skollagen avseende ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt, men som inte har fyllt 20 år och inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Detta ansvar benämns numera i skollagen som kommunernas aktivitetsansvar (innan år 2015 kallades det för informationsansvar). Tanken är att begreppet aktivitetsansvar ska förtydliga att kommunen har ett ansvar för att ha en aktiv relation med de ungdomar som omfattas av lagen.

Av Skollagens (2010:800) **29 kap. 9 §** framgår det bland annat följande avseende hemkommunens aktivitetsansvar för ungdomar:

Hemkommunen har inom ramen för ansvaret uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt andra och tredje styckena. *Lag (2014:1002).*

De förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun har utifrån sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning avseende hur kommunen fullgör sitt aktivitetsansvar. Syftet med granskningen är att på ett övergripande plan bedöma aktivitetsansvaret utifrån aspekterna *organisation & verksamhet, styrning & utvärdering, arbetsprocess* och *dokumentation*.

1.2 Revisionsfråga, revisionskriterier och kontrollmål

Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga: *Har Utbildningsnämnden ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk?*

Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Den här granskningen utgår från följande revisionskriterier: Skollagen (2010:800) och Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62). Se vidare i **avsnitt 2.1** för en mer detaljerad redogörelse för revisionskriterierna.

Kontrollmål

Ändamålsenligheten bedöms utifrån följande kontrollmål:

- Aktivitetsansvarets organisatoriska placering och kontakten med gymnasieskolorna inklusive kunskap om målgruppen
- Aktuell och politisk fastställd handlingsplan för arbetet med målgruppen
- Rutiner för samverkan med socialtjänst och externa aktörer (t ex Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) samt hantering av sekretess uppgifter m m
- Genomförda insatser inom området och effekterna av dessa
- Åtgärder utifrån lagändring avseende det kommunala aktivitetsansvaret.

1.3 Metod och avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2016 och fokuserar på Utbildningsnämndens ansvar avseende aktivitetsansvaret. Eftersom det operativa ansvaret för aktivitetsansvaret ligger inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har intervjuer också genomförts med ansvariga tjänstemän inom förvaltningen och analys har skett av förvaltningens styrdokument. Granskningen har inriktats mot att översiktligt analysera aktivitetsansvarets *organisation & verksamhet, styrning & utvärdering, arbetsprocess* och *dokumentation*. För att få mer rättvisande statistik och nyckeltal har även uppgifter från verksamhetsåret 2015 hämtats in.

Underlaget som rapporten bygger på utgörs både av skriftliga (styrdokument) och muntliga (intervjuer) källor. De granskade styrdokumenterna utgörs som har bäring på arbetet med aktivitetsansvaret. Exempelvis har följande dokumentation granskats: reglemente, handlingsplaner, utredningar och framtagen statistik. Nedan presenteras de tjänstemän som intervjuats.

Utbildningsnämnden/-förvaltningen	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden/-förvaltningen
Intervjuer <ul style="list-style-type: none"> - Verksamhetschef gymnasieskolan - Utredare 	Intervjuer <ul style="list-style-type: none"> - Verksamhetschef Jobbcenter - Biträdande verksamhetschef - Jobbcoach - Studie- och yrkesvägledare

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av intervjuade.

Stickprover

Granskningen har också omfattat en genomgång av dokumentationen för 10 ungdomars som omfattas av aktivitetsansvaret. Aktgranskningen har fokuserat på om dokumentationen överensstämmer med kraven i skolverkets allmänna råd ([SKOLFS 2015:62](#)) (se mer [avsnitt 3.4](#)). Samtliga ungdomar som dokumentationen tillhör har eller är inskrivna på KAA-teamet år 2016.

1.4 Förkortningar och begrepp

Begrepp	Förkortning
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen	AVUX
Kommunala aktivitetsansvaret	KAA
Skolverkets författningssamling – bindande föreskrifter beslutade av skolverket	SKOLFS
Ungdoms- och elevdatabasen	UEDB

1.5 Läs hänvisning

Efter detta inledande avsnitt är rapporten disponerad utifrån avsnitten [Formella utgångspunkter](#), [Granskningsresultat](#) och [Bedömningar](#). I avsnittet [Granskningsresultat](#) avhandlas gjorda iakttagelser avseende organisation och verksamhet, mål och uppföljning, arbetsprocess och dokumentation. Iakttagelserna inom dessa områden följs av kommentarer och rekommendationer. I det avslutande avsnittet – [Bedömningar](#) – besvaras granskningens revisionsfråga och utifrån granskningens kontrollmål sammanfattar vi våra iakttagelser och kommentarer.

2 Formella utgångspunkter

2.1 Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62)

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62) beskrivs kommunernas löpande arbete med aktivitetsansvaret i fem steg:

1. Komma i kontakt med berörda ungdomar. *Hemkommunen bör:*

- se till att tillvägagångssätten för att komma i kontakt med ungdomar anpassas utifrån deras situation och behov

2. Skaffa information om sysselsättning. *Hemkommunen bör:*

- se till att det finns förutsättningar och rutiner för berörd personal att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta
- se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att ta emot information när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller gymnasiesärskola med en annan huvudman.

3. Registrera information. *Hemkommunen bör:*

- ha rutiner för att inhämta uppgifter om och föra register över de ung-domar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och
- ha rutiner för att lämna uppgifter till Skolverket för uppföljning och utvärdering av hur kommunen uppfyller sina skyldigheter i fråga om de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret (se vidare [Bilaga 1](#)).

Huvudmannen för utbildningen bör:

- se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller gymnasiesärskola.

4. Erbjudna lämpliga åtgärder. *Hemkommunen bör:*

- se till att det finns förutsättningar och förankrade rutiner för berörd personal att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder till de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret, och
- se till att samverka med berörda myndigheter och andra aktörer för att samordna lämpliga individuella åtgärder.

5. Dokumentera. *Hemkommunen bör:*

- se till att det finns förutsättningar och rutiner så att berörd personal kan dokumentera insatser till ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret.

I [avsnitt 3.4](#) respektive [Bilaga 5](#) redogörs för vilka formella krav som finns på dokumentationen avseende de ungdomar som omfattas av KAA.

3. Granskningsresultat

3.1 Organisation och verksamhet

I Utbildningsnämndens reglemente² fastslås det att nämnden har det politiska ansvaret för aktivitetsansvaret för ungdomar som inte går på gymnasieskolan. Det framgår också att nämnden ska samverka med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, särskilt ifråga om aktivitetsansvaret³. Vi noterar att Utbildningsnämndens reglemente inte reviderats utifrån de nya bestämmelserna i skollagen och att aktivitetsansvaret fortfarande benämns som "informationsansvar" och/eller "uppföljningsansvar".

Jobbcenter inom AVUX är den enhet i kommunen som operativt arbetar med KAA. På enheten finns det ett KAA-team som arbetar med de ungdomar som omfattas av KAA. På KAA-teamet finns – utöver biträdande enhetschef – år 2016 3,5 tjänster: två jobbcoacher, en studie- och yrkesvägledare samt en administratör på 50 procent.

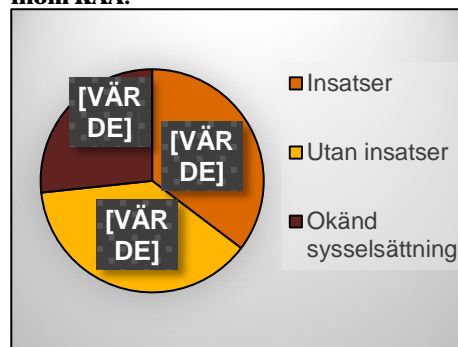
Det finns ingen uppdragsbeskrivning som reglerar roller och ansvarsfördelningen mellan Utbildningsnämnden och AVUX avseende KAA. I det här sammanhanget kan det nämnas att en synpunkt som kom fram under intervjuerna var att roller och ansvarsfördelningen behöver förtydligas. Enligt uppgift pågår det en diskussion i Botkyrka kommun avseende om även det politiska ansvaret för KAA ska flyttas över från Utbildningsnämnden till Arbetsmarknads- och vuxenutvecklingsnämnden.

Av SCB:s statistik framgår det att per den 31 december 2015 var 4 389 ungdomar i åldern 16-19 folkbokförda i Botkyrka kommun. **Figur 1** till vänster visar dessa ungdomars sysselsättning. Statistiken i **Figur 1** visar att 3 305 ungdomar i åldern 16-19 går på ett nationellt gymnasieprogram (inklusive gymnasiesärskola) eller en motsvarande utbildning. År 2015 tog 639 ungdomar gymnasieexamen, medan 68 ungdomar födda 1996-99 fortfarande gick i grundskolan. I slutet av 2015 omfattades 371 ungdomar av KAA, vilket är cirka 8 procent av det totala antalet ungdomar i åldersgruppen.

I **Cirkeldiagram 1** till höger redovisas insatserna för de 371 ungdomar som omfattas av KAA⁴. Antalet varierar under året men enligt uppgift brukar runt 350 ungdomar omfattas av KAA.

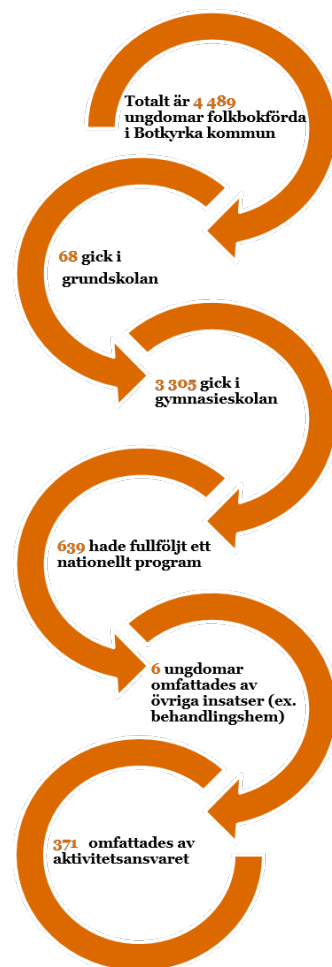
Statistiken visar att 131 av ungdomarna (35 procent) är i någon form av insats. Med *insats* menas åtgärder med ett definierat syfte och innehåll. Hit räknas till exempel praktik och olika former av projektverksamhet (se vidare **avsnitt 3.3**).

Cirkeldiagram 1. Insatser för ungdomar inom KAA.

Källa: Utbildningsförvaltningen.

Figur 1. Fördelning avseende ungdomars sysselsättning i åldrarna 16-19 år¹.

Källa: Utbildningsförvaltningen.

¹ Alla uppgifter som statistiken bygger på är från 31/12 2015, förutom uppg. avseende grundskolan som är från april 2016.

² Reglemente för utbildningsnämnden, Botkyrka kommuns författningssamling 2015-12-01.

³ I Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens reglemente (2016-01-01) står det att: *På uppdrag av utbildningsnämnden ska nämnden åta sig vissa insatser som faller inom ramen för utbildningsnämndens ansvarsområde.* Den här skrivningen är förtydligad i ett fullmäktigebeslut från 2010-06-17 (§ 137) vari det framgår att Utbildningsnämnden ska kunna ge uppdrag till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden avseende de ungdomar som av olika anledningar inte kan studera på gymnasiet.

⁴ I **Bilaga 2** finns mer detaljerade uppgifter om ungdomarnas sysselsättning.

141 av ungdomarna (38 procent) har kategoriserats som utan insatser. I gruppen *utan insats* ingår unga som kommunen har haft någon form av kontakt med men som inte är föremål för någon insats. Skälen till detta kan variera, från att ungdomen inte svarat när kommunen kontaktat hen eller att ungdomen tackat nej till en insats. Andra orsaker kan vara att den unge har ett planerat avbrott i sina studier, till exempel på grund av resa eller graviditet.

99 ungdomar (27 procent) finns i gruppen *okänd sysselsättning och den innefattar ungdomar som kommunen inte kontaktat eller som av olika skäl inte gått att få kontakt med.*

3.1.1 Kommentarer

Granskningen har visat att det pågår en diskussion i Botkyrka kommun avseende huruvida det politiska ansvaret för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ska flyttas över från Utbildningsnämnden till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, vars verksamhet redan operativt ansvarar för arbetet. Vare sig en överflyttning av ansvaret kommer ske eller ej är ett väl fungerande samarbete mellan nämnderna en förutsättning för att arbetet med KAA ska vara framgångsrikt. Vår granskning har visat att roller och ansvarsfördelningen mellan nämndernas verksamheter i vissa avseenden upplevs som otydlig. Med anledning av detta bör Utbildningsnämnden i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden säkerställa att det upprättas en uppdragsbeskrivning för KAA. Uppdragsbeskrivningen bör beskriva roller och ansvarsfördelningen mellan Utbildningsförvaltningen och AVUX avseende KAA. Syftet med uppdragsbeskrivningen bör också vara att ge en samlad bild av arbetet med KAA samt fungera som ett stöd för planeringen, styrningen, ledningen och uppföljningen av KAA.

Vi har i granskningen noterat att Utbildningsnämndens reglemente inte reviderats utifrån de nya bestämmelserna i skollagen och att aktivitetsansvaret fortfarande benämns som "informationsansvar" och/eller "uppföljningsansvar".

3.2 Styrning och uppföljning

Botkyrka kommuns viljeriktning avseende arbetet med KAA finns dokumenterat i dels Jobbcenters handlingsplan och dels KAA-teamets handlingsplan. Båda dokumenten avser år 2016. I planerna finns såväl SMARTA-mål som mål som till sin karaktär mer är aktiviteter. Det ska noteras att i båda planerna omnämns aktivitetsansvaret ibland för "uppföljningsansvaret".

Nedan visas de SMARTA-mål som finns dokumenterade i handlingsplanerna.

Mål	Målvärde år 2015	Utfall 2015	Målvärde 2016
Deltagare i uppföljningsansvaret som gått tillbaka till gymnasieskolan	–	–	30
Deltagare i aktivitetsansvaret som deltagit i praktik eller annan arbetsmarknadsinsats	–	–	50

Källa: Handlingsplan Jobbcenter, Botkyrka 2016. Daterad 2015-12-17.

Vi noterar att det under år 2015 inte fanns några formulerade mål för KAA. I Jobbcenters handlingsplan för år 2016 står det dock följande avseende målvärdena för år 2016: *Under 2016 har vi höjt målet på deltagare i uppföljningsansvaret som gått tillbaka till gymnasieskolan och även deltagare i aktivitetsansvaret som deltagit i praktik eller annan arbetsmarknadsinsats. Vi utökar vår uppsökandeverksamhet och även vårt samarbete med interna och externa aktörer.*

I KAA-teamets handlingsplan för år 2016 har följande målaktiviteter dokumenterats:

Mål	Åtgärd
<p>1. Kontakt Komma i kontakt med många fler, öka siffran 80 till åtminstone 150 under 2016. Hitta fler sätt att nå dem genom kreativa former av uppsökande verksamhet förutom att närvara på träffpunkterna för ungdomar.</p>	Nätverka mer aktivt med t. ex; Fältassistenterna, socialtjänsten, nattvandrarerna, områdesutvecklarna, ungdomsfullmäktige, fritidsledarna. Få en administrativ resurs kopplad till KAA som stöd i arbetet med sociala medier etc.
<p>2. Samverkansformer Utveckla samverkansformer med andra aktörer i kommunen som möter och skulle kunna arbeta med målgruppen såsom Botkyrka Folkhögskola</p>	Samla till möten med dessa (och då gärna ha med någon chef från Jobbcenter), i samråd med dem komma fram till konkreta sätt att stödja vår målgrupp, ta reda på hur vi kan ha nytta av dem.
<p>3. Kvalitetssäkra Kvalitetssäkra den praktikåtgärd/insats som de får via oss. Strukturera förloppet bättre innan vi skickar ut dem att praktisera genom att arbeta med metoder för att kartlägga motivation, förutsättningar, utmaningar hos varje individ, hitta arbetsplatser som är beredda att lägga ner lite extra tid på den här målgruppen.</p>	Få kunskap i SE metoden genom utbildning, få råd och kunskap från START som jobbar med det samt arbeta mer aktivt med att hitta arbetsgivare som är beredda att ta emot unga som inte är helt igenom "jobbready".
<p>4. Ansvar Se till att Utbildningsförvaltningen/Skolan tar mer av sin del i ansvaret för de ungdomar som hoppar av skolan.</p>	Ha möte med gymnasiechefen i Botkyrka och tydliggöra vad vi ska/kan göra när de hamnar hos oss, vad vi inte kan göra och se hur man från UF:s håll skulle kunna jobba mer aktivt för att se till att det fanns fler och bättre alternativ i Botkyrka kommun för de lite svagare eleverna så att de inte hoppar av.

Källa: Handlingsplan 2016, KAA-teamet (inom Jobbcenter).

Under intervjuerna med verksamhetschefen respektive biträdande verksamhetschefen för Jobbcenter ställdes frågan om nämndens målstyrning är ändamålsenlig. De intervjuade anser att målstyrningen kan vidareutvecklas. En synpunkt som kom fram under intervjuerna är att det behövs fler uppföljningsbara mål (SMARTA-mål⁵) som är direkt kopplade till KAA-teamets arbete.

⁵ SMART står för att målen ska vara: **S**pecifika, **M**ätbara, **A**ccederade, **R**ealistiska och **T**idsatta.

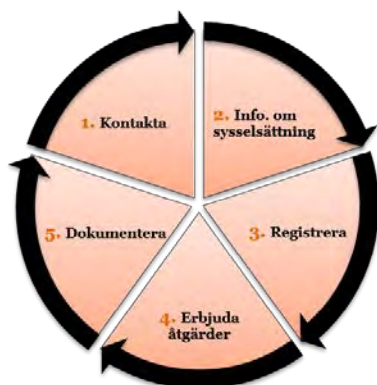

3.2.1 Kommentarer

Vår granskning har visat att det har upprättats mål (både SMARTA-mål och mål som till sin karaktär mer är aktiviteter) för Jobbcenters och KAA-teamets arbete med KAA. Vi anser dock att målstyrningen kan vidareutvecklas och att fler SMARTA-mål för arbetet kan tas fram. Vidare anser vi att mer genomgripande utvärderingar och analyser av måluppfyllelsen/insatserna på ett tillförlitligare sätt skulle säkerställa att arbetet med aktivitetsansvaret fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Exempelvis skulle uppföljningarna/utvärderingarna kunna innehålla en analys av ambitioner kontra resurser och tydligare förklaringar till varför vissa mål och syften med insatserna inte uppnås.

Figur 2. Kommunernas löpande arbete med aktivitetsansvaret.

Källa: SKOLFS 2015:62, Skolverket.

3.3 Arbetsprocess

Jobbcenter har inte tagit fram några specifika riktlinjer och processbeskrivningar för arbetet med KAA vari roller och ansvarsfördelning klargörs. Av intervjuerna med jobbcoach och studie- och yrkesvägledare framgår det att arbetet följer den systematik som beskrivs i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62). Utifrån detta arbetssätt kan Botkyrkas kommuns arbete med KAA delas in fem delar, vilka översiktligt illustreras i **Figur 2**.

1. Komma i kontakt med ungdomen. KAA-teamets arbete med aktivitetsansvaret utgår från Stockholms läns gemensamma ungdoms- och elevdatabasregister (UEDB). KAA-teamet får också information om ungdomar som saknar skolplacering genom Utbildningsförvaltningen och studie- och yrkesvägledarna ute på gymnasieskolorna.

En central aspekt för att Jobbcenters arbete med KAA ska fungera är att statistiken i UEDB är tillförlitlig och skolhuvudmännen rapporterar in i UEDB när en elev börjar eller slutar på gymnasieskolan. De intervjuade upplever att de tre kommunala gymnasieskolorna i Botkyrka kommun överlag har fungerande rapporteringsrutiner.

Enligt intervjuad gymnasiechef är en försvarande omständighet med inhämtandet av information avseende elevers skolsituation (såsom frånvaro, avhopp etcetera) att cirka **60 procent** av de folkbokförda gymnasieeleverna i Botkyrka kommun går på en gymnasieskola i en annan kommun eller i privat regi. Utbildningsförvaltningen har således inget mandat över dessa skolor och måste förlita sig på att skolorna rapporterar in när en elev börjar eller slutar. I detta sammanhang ska det dock uppmärksammas att skolorna är enligt skollagens (2010:800) **15 kap. 15 §** skyldiga att meddela hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med en annan huvudman än hemkommunen.

2. Skaffa information om sysselsättning. Utifrån inhämtade uppgifter från UEDB tar KAA-teamet fram en lista på de ungdomar som omfattas av KAA. För att komma i kontakt och ta reda på ungdomarnas sysselsättning försöker KAA-teamet nå ungdomarna genom brevtuskick, telefonsamtal, affischering, annonsering, sociala media, samt i samarbeten med gymnasieskolornas studie- och yrkesvägledare. KAA-teamet finns på kultur- och fritidsnämndens mötesplatser för unga vuxna, Ungdomens Hus i Fittja och Albys hjärta och på Arbetsförmedlingen i Hallunda.

Det kan också nämnas att Utbildningsförvaltningen tillsammans med KAA-teamet varje år i augusti kallar elever som ska påbörja gymnasieutbildning, men som av olika anledningar står utan utbildningsplats, till möte och erbjuder dem olika utbildningsalternativ eller informerar dem om KAA-teamet.

Botkyrka kommun medverkar i olika projekt med andra myndigheter som bland annat riktar sig till de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Två av dessa projekt är BASUN och Paraplyteamet (för mer detaljerad information om projekten se vidare i **Bilaga 3**).

3. Registrera informationen. Informationen om ungdomarnas sysselsättning registreras i UEDB (i **Bilaga 1** finns en mer detaljerad redogörelse

för vilka uppgifter som registreras). Samma information skickas – sedan sommaren 2015 – till Statistiska Centralbyrån, SCB två gånger per år.

4. Erbjudna lämpliga åtgärder. KAA-teamet bokar, om vederbörande vill, in ett möte med ungdomen. KAA-teamets kontakt med ungdomar sker framför allt genom coachande samtal i syfte att hjälpa ungdomen i första hand tillbaka till studier. Ungdomarna träffar både jobbcoach och studie- och yrkesvägledare. Initialt är ofta (om det fungerar) värdnadshavare med vid möten. Där det finns sociala problem kopplas Socialförvaltningen och socialpsykiatrien in för att finna den bästa lösningen för ungdomen.

Några exempel på åtgärder som ungdomar erbjuds är praktikplatser studie – och yrkesvägledning mot gymnasieskola/folkhögskola och individuella motiverande/coachande samtal kring självförtroende/självkänedom (för mer information om olika insatser se [Bilaga 4](#)).

5. Dokumentera. Se [avsnitt 3.4](#).

Intervjuades synpunkter avseende arbetet med aktivitetsansvaret

Beträffande arbetet med aktivitetsansvaret så uppger såväl verksamhetschefer som jobbcoach/studie- och yrkesvägledare på Jobbcenter att arbetsbelastningen periodvis är mycket hög. Intervjuade lyfter fram att de nya bestämmelserna avseende KAA gjort arbetet mer omfattande och tidskrävande. Exempelvis genom att kraven på dokumentation och individuella åtgärder ökat.

Intervjuade uppger att de begränsade personalresurserna ger små möjligheter till att fokusera på KAA-teamets utvecklingsarbete. Några synpunkter som kom fram avseende utvecklingsområden var att:

- det behövs mer tid för att utveckla metoder och insatser utifrån ungdomarnas många olika behov
- handledarna som tar hand om ungdomarna ute på praktikplatserna behöver utbildning. Av intervjuerna med KAA framgår det också att ungdomarna ofta hoppar av sin praktik och det finns ett behov att mer aktivt vägleda och stötta denna grupp av ungdomar
- de insatser och åtgärder som vidtas behöver i större utsträckning följas upp och utvärderas
- det behövs mer utbildning i UEDB och mer analys utifrån statistiken.

Under intervjuerna med representanterna från Utbildningsförvaltningen och AVUX ställdes frågan hur de intervjuade upplever samarbetet internt inom kommunen och externt med andra myndigheter (såsom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) och organisationer. Svaren var samstämmigt att samverkan överlag fungerar på ett smidigt och prestigelöst sätt.

3.3.1 Kommentarer

Vi kan utifrån vår granskning fastslå att det bedrivs ett systematiskt arbete avseende de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Utifrån intervjuerna kan vi dock konstatera att det finns en utvecklingspotential när det gäller arbetet med aktivitetsansvaret. Det finns en stor medvetenhet inom Jobbcenter beträffande vilka utvecklingsområden som finns i verksamheten. Bristande resurser uppges dock begränsa möjligheterna till att utveckla dessa områden. Vi rekommenderar Utbildningsnämnden att i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden analysera vilka behov som finns i KAA-teamet och utifrån dessa ta fram en prioriteringslista på vilka åtgärder som behöver vidtas. Vidare rekommenderar vi att det tas fram riktlinjer för arbetet med KAA. Bland annat för att få underlag för att kunna optimera rutiner och arbetssätt samt minska sårbarheten i KAA-teamet.

Av intervjuerna framgår det att det på ett övergripande plan finns ett fungerande samarbete avseende KAA, såväl internt inom kommunen som externt med andra myndigheter (Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) och organisationer.

3.4 Aktgranskning

Som tidigare nämnts i [avsnitt 3.3](#) finns de ungdomar som omfattas av KAA registrerade i UEDB. I UEDB finns grundläggande uppgifter om när ungdomen kontaktats, vederbörandes sysselsättning med mera. UEDB uppger dock inte ge möjlighet till att dokumentera planering, mål och så vidare. Därför använder sig studie- och yrkesvägledare och jobbcoach istället av systemet Accarda för att dokumentera detta. Accarda används endast för de ungdomar som genomför praktik eller kommer in via Arbetsförmedlingen. För de ungdomar som får insatser såsom coachande samtal tas det inte fram några specifik planering och mål för.

Nedan redovisas de väsentligaste iakttagelserna som vi gjort i aktgranskningen.

SKOLFS 2015:62	Iakttagelser
Av SKOLFS 2015:62 3 § (1) framgår det att dokumentationen ska innehålla uppgifter om individuell planering och målet med insatserna.	Vår aktgranskning visar att i de flesta akterna finns det begränsad dokumentation avseende vilken kartläggning som gjorts av individens behov. Några akter saknar uppgifter om den individuella planeringen och vad målet med insatsen är
Enligt SKOLFS 2015:62 3 § (2 och 3) ska det av dokumentationen framgå vilka insatser som individen ansvarar för respektive vilka insatser som kommunen ansvarar för.	Akterna innehåller endast en beskrivning av vilken eventuell insats ungdomen har beviljats. Ansvarat mellan ungdomen respektive kommunen är inte förtydligt (tanken här är att förtydliga ansvaret mellan ungdomen och kommunen och få ungdomen att förstå att den själv måste ta ansvar för sin sysselsättning).
Av SKOLFS 2015:62 3 § (7) framgår det att dokumentationen ska innehålla uppgifter om tidpunkter för uppföljning och utvärdering av insatsen.	Vi noterar att akterna saknar uppgifter om tidpunkter för när insatsen ska följas upp och utvärderas.

Intervjuade representanter från Jobbcenter uppger att det inte har upprättats dokumenterade riktlinjer och arbetsrutiner som säkerställer att dokumentationen sker i enlighet med [SKOLFS 2015:62](#).

3.4.1 Kommentarer

Utifrån vår aktgranskning kan vi fastslå att Utbildningsnämnden inte fullt ut säkerställt att bestämmelserna i [SKOLFS 2015:62](#) avseende dokumentation följs. Vår granskning har visat att dokumentationen i vissa fall saknar utförliga beskrivningar/analyser av ungdomens behov, uppgifter om individuell planering och mål samt uppföljning och utvärdering av insatserna. Nämnden bör med anledning av detta i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden se över arbetsrutinerna och säkerställa att det finns ett ändamålsenligt digitalt system som handläggarna kan dokumentera informationen i samt upprätta riktlinjer avseende vad som ska dokumenteras.

4. Bedömningar

4.1 Revisionell bedömning

Granskningens revisionsfråga har varit: *Har Utbildningsnämnden ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk?* Efter genomförd revision och genomgång av granskningens samtliga kontrollmål gör vi bedömningen att Utbildningsnämnden inte fullt ut har ett ändamålsenligt system för arbetet med aktivitetsansvaret, som överensstämmer med gällande regelverk. Nedan följer våra iakttagelser och kommentarer utifrån granskningens kontrollmål.

Kontrollmål	Iakttagelser/kommentarer
Kontrollmål 1: <i>Aktivitetsansvarets organisatoriska placering och kontakten med gymnasieskolorna inklusive kunskap om målgruppen.</i>	Vi kan konstatera att det finns en fungerande kontakt med gymnasieskolorna och en god kunskap om målgruppen. När det gäller organisationen har granskningen emellertid visat att roller och ansvarsfördelningen kan förtydligas. I avsnitt 3.1 lämnas förslag på hur roller och ansvarsfördelningen kan förtydligas.
Kontrollmål 2: <i>Aktuell och politisk fastställd handlingsplan för arbetet med målgruppen.</i>	Vår granskning har visat att såväl Jobbcenter som KAA-teamet har upprättat en handlingsplan för arbetet med målgruppen. I avsnitt 3.2 , lämnas förslag på hur målstyrningen och uppföljningen kan vidareutvecklas.
Kontrollmål 3: <i>Rutiner för samverkan med socialtjänst och externa aktörer (t ex Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) samt hantering av sekretess uppgifter m m.</i>	Utifrån genomförda intervjuer är vår bedömning att det på ett övergripande plan finns ett fungerande samarbete, såväl internt som externt.
Kontrollmål 4: <i>Genomförda insatser inom området och effekterna av dessa.</i>	Granskningen har visat att insatserna inom aktivitetsansvaret i begränsad utsträckning följts upp. I avsnitt 3.2 och 3.3 lämnas förslag på hur uppföljningen och utvärderingen av mål och insatser kan vidareutvecklas.
Kontrollmål 5: <i>Åtgärder utifrån lagändring avseende det kommunala aktivitetsansvaret.</i>	Vår granskning har visat att Jobbcenter arbete på ett övergripande plan följer den systematik som beskrivs i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62). Genomförd aktgranskning visar dock att det finns brister avseende den dokumentation som ska upprättas till de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. I avsnitt 3.4 lämnas förslag på hur arbetet med dokumentationen kan vidareutvecklas.

2016-05-23

Adrian Göransson, projektledare

Jan Nilsson, uppdragsledare

Bilaga 1

Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2015:28

Skolverkets föreskrifter om insamling av uppgifter för uppföljning och utvärdering av det kommunala aktivitetsansvaret, SKOLFS 2015:28, trädde ikraft den första juli 2015. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som en kommun ska lämna till Skolverket avseende det kommunala aktivitetsansvaret. Syftet är att följa upp och utvärdera hur kommunen uppfyller sina skyldigheter. Två gånger per år ska uppgifter lämnas, senast den 1 september för årets första halvår och senast den 1 februari för föregående års andra halvår. För varje individ som omfattas av aktivitetsansvaret ska följande uppgifter lämnas:

- personnummer
- datum när en individ registreras inom aktivitetsansvaret
- sysselsättning vid registreringen
- sysselsättning efter registrering innan åtgärd sätts in
- om en åtgärd sätts in, datum för start av åtgärden
- åtgärdens innehåll
- datum då åtgärden avslutas
- orsak till att åtgärden upphör
- sysselsättning efter åtgärden
- datum då individen inte längre omfattas av kommunens aktivitetsansvar
- orsak till att individen inte längre omfattas av kommunens aktivitetsansvar

---

Bilaga 2

Statistik avseende aktivitetsansvaret

Statistiken och siffror över åtgärder är från år 2015 och är hämtade från ungdoms- och elevdatabasen (UEDB).

Att åtgärdas:

371 individer (innebär konkret personer som vi behöver vända oss till och erbjuda våra insatser och vårt stöd).

Antal personer som nåtts samt typ av åtgärder som vi kunnat erbjuda inom KAA: **272** ungdomar. Aktiviteterna för dessa ungdomar är enligt följande:

Antal ungdomar/aktivitet

---

1 studerar inom Komvux

1 har anställning med stöd

5 har erbjudits åtgärd men tackat nej.

14 har fördjupad vägledning/coaching

19 praktiserar internt eller externt

22 får studie- och yrkesvägledning

74 får en kombination av åtgärder (innebär att man fått en kombination av studie och yrkesvägledning, coachning, samtal om praktik, eller att vi pratats vid i telefon och haft samtal etc.).

136 har kontaktats av KAA-teamet genom brev och telefon men som inte svarat.

Bilaga 3

BASUN

Botkyrka kommun och Arbetsförmedlingen i samverkan för sänkt ungdomsarbetslöshet

Vad är BASUN?

BASUN är ett samverkansprojekt mellan Botkyrka kommun och Arbetsförmedlingen Botkyrka Salem. Projektet ingår i Svenska ESF-rådets utlysning 1, 2015 programområde 2 – Ökade övergångar till arbete, där projekt inom mål 2.2 har som specifikt mål att underlätta etableringen i arbetslivet och öka deltagandet för unga (15-24 år) kvinnor och män.

Vad är syftet med BASUN?

BASUN syftar till att sänka ungdomsarbetslösheten i Botkyrka kommun, som idag ligger över genomsnittet för regionen. Målgruppen för projektet är unga 15-24 år som står långt från arbetsmarknaden. Målsättningen är att sänka arbetslöshetsgraden för målgruppen och därigenom minska inomregionala skillnader.

Vad händer nu?

Projektet påbörjar den planerings- och analysfas som ligger till grund för de särskilt ställda villkoren för vidare beslut om ett genomförande. Fasen för planering och analys pågår fram till juni 2016. Därefter fattas nytt beslut om förutsättningar att övergå i genomförande med start augusti 2016. Beslutet fattas av svenska ESF-rådet.

Vad innebär BASUN för Botkyrkaborna?

I linje med arbetsmarknadspolitikens ambitioner i Botkyrka, att ungdomsarbetslösheten inte ska överstiga genomsnittet för regionen, kommer BASUN bidra till att sänka ungdomsarbetslösheten. Detta ska göras och uppnås genom stärkta insatser och ökad samverkan mellan kommun, Arbetsförmedlingen, näringsliv och civilsamhälle. Socioekonomiska skillnader inom kommunen ska bli mindre än idag.

Hur finansieras BASUN?

BASUN finansieras till 2/3 av medel från Europeiska socialfonden, projektägaren Botkyrka kommun samt medfinansören Arbetsförmedlingen Botkyrka Salem. Finansieringen är uppdelad på tre faser; planerings- och analysfas, genomförandefas samt avslutningsfas. Ny budget tas fram efter planerings- och analysfasen, utifrån kartlagda insatser och behov, där ESF finansierar upp till 2/3.

Paraplyprojektet

Paraplyteamet är ett samarbete där följande aktörer medverkar: Botkyrka kommun (AVUX och Utbildningsförvaltningen), Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Stockholms läns Landsting.

Inom ramen för Paraplyteamets verksamhet ger två coacher och en traineehandledare stöd utifrån varje deltagares individuella behov, vilket bland annat kan innebära hjälp med myndighetskontakter, följa med till olika möten, fylla i blanketter, söka studier och bli coachad i allt som gäller arbetsökande. Samverkansmöten sker en gång i månaden där representanter från Arbetsförmedlingen, Frivården Södertörn, Mini Maria med eftervård, enheten för ekonomiskt bistånd, jobbcentrum, Utbildningsförvaltningen, Försäkringskassan, SOC/vuxenenheten, utredningsenheten, psykiatrien och socialpsykiatriska enheten för att diskutera samverkan kring unga botkyrkabor.

Deltagarna remitteras via Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Frivården Södertörn, socialtjänsten och landstinget. Dessutom bedrivs en aktivt uppsökande verksamhet och ungdomarna kan själva ta kontakt med teamet.

Bilaga 4

Aktiviteter och åtgärder/insatser

Nedan följer exempel på aktiviteter och konkreta åtgärder/insatser som Jobbcenter erbjuder ungdomarna som omfattas av KAA:

- Externa och interna praktikplatser
- Studie – och yrkesvägledning mot gymnasieskola/folkhögskola och även vägledning mot Vuxstudier av vägledare på Jobbcenters Vägledningsenhet till dem som saknar fullständig examen men har gått ut gymnasiet
- individuella motiverande/coachande samtal kring självförtroende/självkänedom
- arbetsmarknadskunskap för att bli bättre rustade att komma ut på arbetsmarknaden i de fall där studier inte alls är aktuellt just nu
- möjlighet att träffa psykolog
- studiebesök på gymnasieskolor och folkhögskolor
- komma i kontakt med andra aktörer som arbetar med samma åldersgrupp i de fall det finns behov av t. ex kontakt med Paraplyteamet, Arbetsförmedlingen eller START.

Bilaga 5

SKOLFS 2015:62

När det gäller dokumentation framgår följande av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2015:62):

3 § Dokumentationen om insatser för de ungdomar i kommunen som omfattas av aktivitetsansvaret ska, om det är aktuellt, innehålla uppgifter om:

1. individuell planering och målet med insatserna,
2. vilka insatser som individen ansvarar för
3. vilka insatser som kommunen ansvarar för,
4. vilka insatser som någon annan aktör ansvarar för
5. vilka datum som insatsen ska påbörjas och avslutas
6. orsaken till att insatsen upphört,
7. tidpunkter för uppföljning och utvärdering av insatsen.

Vid ändring av insatserna ska dokumentationen enligt första stycket revideras.

Delegationsbeslut (AVUX/2015:132)

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden som styrelse beslutar i stort om verksamhetens mål, inriktning och kvalitet samt i ärenden i övrigt som är av principiell natur. Andra ärenden delegeras till förvaltningschefen som i sin tur delegerar vidare till verksamhetschefer, rektorer med flera.

Följande listor över delegationsbeslut har lämnats in:

- Botkyrka Vuxenutbildning, maj 2016
- Daglig verksamhet, maj 2016
- Förvaltningskontoret, maj 2016
- Xenter Botkyrka, maj 2016

Delegationsbeslut maj 2016

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00
den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Besluts- datum	Delega- tions- punkt	Beslut	Diarie- nummer	Delegat
2016-05-01 - 2016-05-31	F 2	4 yttrande beträffande gymnasial vuxenut- bildning i annan kom- mun		Leif Sejnered
2016-05-01 - 2016-05-31	F 2	10 yttrande beträffande grundläggande vuxen- utbildning i annan kommun		Leif Sejnered
2016-05-01 - 2016-05-31	F 2	30 yttrande beträffande SFI i annan kommun		Leif Sejnered
2016-05-04	E 4	Anställning av läraras- sistent, 75 %, tidsbe- gränsat		Leif Sejnered
2015-05-10	E 4	Anställning av kurator 37,5 %, tidsbegränsat		Leif Sejnered
2015-05-16	E 4	Anställning av lärare 100 %, tillsvidare		Leif Sejnered
2016-05-01 - 2016-05-31	F 1	Antagning till grund- läggande och gymnasi- al vuxenutbildning		Leif Sejnered

Helen Myslek
Verksamhetschef
Botkyrka Vuxenutbildning

Delegationsbeslut maj 2016

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00
den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Besluts- datum	Delega- tions- punkt	Beslut	Diarie- nummer	Delegat
2016-05-11	E4	Tillsvidare anställning assistent		Yvonne Lundén
2016-05-03	E4	Anställning av kvali- tetsledare		Yvonne Lundén
2016-05-01	E4	Arbetshandledare allmänvisstidsanställ- ning		Inger Erikson
2016-05-12	E4	Arbetshandledare allmänvisstidsanställ- ning		Inger Erikson
2016-05-12	E4	Arbetshandledare allmänvisstidsanställ- ning		Inger Erikson
2016-05-12	E4	Arbetshandledare allmänvisstidsanställ- ning		Inger Erikson
2016-04-01	E4	Arbetshandledare vikariat		Inger Erikson
2016-05-10	E4	Verksamhetsledare tillsvidare anställning		Eija Päivärinta
2016-05-23	E4	Arbetshandledare vikariat		Inger Erikson
2016-05-23	E4	Arbetshandledare vikariat		Inger Erikson
2016-05-30	E4	Rekrytering Kvalitets- ledare, tillsvidare tjänst	2016:40	Yvonne Lundén

Yvonne Lundén
Verksamhetschef
Daglig verksamhet

Delegationsbeslut maj 2015

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00
den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Besluts- datum	Delega- tions- punkt	Beslut	Diarie- nummer	Delegat
2016-05-26	E 4	Anställning av vikarie för utvecklingsledare inom social ekonomi och entreprenörskap, perioden 2016-06-24 - 2016-11-27		Nina Angermund Carlsson
2016-05-30	E 13	Tjänsteförättande förvaltningschef under sommaren 2016	AVUX/ 2016:50	Jan Strandbacke
2016-06-02	A 6	Meningsfull sysselsättning för ensamkommande ungdomar utan undantag för arbetstillstånd	AVUX/ 2016:51	Marcus Ekman (S)

Jan Strandbacke
Förvaltningschef

Delegationsbeslut maj 2016

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00
den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Beslutsdatum	Delegationspunkt	Beslut	Diarienummer	Delegat
2016-05-11	E4	Anställningsavtal, AVA t.o.m. 2016-10-31		Tor-Erik Lillsebbas
2016-05-18	E4	Anställningsavtal, timme, t.o.m. 2016-09-06		Håkan Sundborg
2016-05-11	E4	Anställningsavtal, lönetillägg, t.o.m. 2016-10-31		Tor-Erik Lillsebbas
2016-04-22	E4	Anställningsavtal, tillsvidare på 100 % justering av arbetstid		Anna Eriksson
2016-04-28	E4	Avtal som företag, konsultavtal	2016:108	Håkan Sundborg
2016-04-06	E4	Uppdragsavtal	2016:110	Anna Eriksson
2016-04-19	E4	Avtal som företag, konsultavtal	2016:112	Håkan Sundborg
2016-05-30	E4	Anställningsavtal, lönetillägg t.o.m. 2016-09-30		Tor-Erik Lillsebbas
2016-06-01	E4	Anställningsavtal, timme t.o.m. 2016-12-31		Tor-Erik lillsebbas

Tor-Erik Lillsebbas
Verksamhetschef
Xenter Botkyrka